

НАВОИЙ КОН-МЕТАЛЛУРГИЯ
КОМБИНАТИ КУТУБХОНАСИДАН

НКМК:

**ЯНГИ ТАРАҚҚИЁТ
ЙЎЛИДА**

НКМК КУТУБХОНАСИДАН

Қувондиқ САНАҚУЛОВ

НКМК: ЯНГИ ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА

Навой
2024

УЎК: 100
КБК: 00.30

НКМК: Янги тараққиёт йўлида/маърузалар, мақолалар, 2024. – 100 б.

Нашрга тайёрловчилар:

Холмамат Раунов, Азамат Зарипов.

Кейинги йилларда Янги Ўзбекистонда юз бераётган мисли кўрилмаган тарихий ўзгаришлар ва янгиланишлар замирида халқимизнинг бунёдкорлик қудрати ва маънавий салоҳияти, меҳнатсеварлиги ва тадбиркорлик каби фазилатлари катта куч бўлиб хизмат қилмоқда.

Мамлакатимиз иқтисодий тараққиётида Навоий кон-металлургия комбинатининг ўрни катта. Навоий кон-металлургия комбинатида сўнгги йилларда йирик инвестицион лойиҳалар амалга оширилди, янги замонавий заводлар ишга туширилди. Шу маънода, бу соҳада амалга оширилган ишларни кенг жамоатчиликка етказиш жуда муҳимдир.

Мазкур рисолада “НКМК” АЖ Бошқарув раиси – Бош директори Қувондиқ Санақуловнинг 2023 йил давомида марказий ва маҳаллий оммавий ахборот воситаларида эълон қилинган мақолалари, байрам тадбирлардаги табрик ва маърузалари ўрин олган.

ФИДОКОРОНА МЕҲНАТ ЭЪТИРОФИ

Президентимизнинг ўтган йил декабрь ойидаги Фармониغا мувофиқ, фан ва техника, адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳаларининг бир гуруҳ вакиллари мамлакатимиз илм-фани, адабиёти ва санъатини ривожлантиришга қўшган салмоқли ҳиссаси, жамиятимизнинг ижтимоий-иқтисодий, илмий-техник ва маънавий-маърифий ҳаётида алоҳида эътиборга сазовор бўлган, халқаро миқёсда эътироф этилган фундаментал тадқиқотлари, замон талабларига жавоб берадиган юксак, мазмунан долзарб ижодий ишлари учун Давлат мукофотлари билан тақдирланган эди.

Пойтахтимизда ушбу юксак мукофотлар ўз эгаларига топширилди.

Тадбирда таъкидланганидек, инсон қадри устувор юртда меҳнатлар, фидойилик, албатта, ўз эътирофини топади. Халқнинг эъзозига, давлатнинг эътиборига сазовор бўлади.

Янгиланаётган Ўзбекистонда иқтисодиёт, таълим, илм-фан, адабиёт, санъат ва меъморлик соҳалари замон андозаларига мос ривожланмоқда. Бу борада ўз иқтидори, фидойилиги, ватанпарварлиги, жонкуярлиги билан бошқаларга ўрнам бўлаётган юртдошларимизга алоҳида эҳтиром кўрсатилиб, улар мунтазам рағбатлантириб келинмоқда. Мазкур Давлат мукофоти бунинг яна бир ҳаётий исботидир.

Давлат мукофотларини топшириш маросимида Ўзбекистон Республикаси Президентининг маслаҳатчиси Одил Абдурахманов иштирок этди.

Қуйидаги дил сўзларида изланишлари, интилишлари самарасидан юксак шарафга муяссар бўлган юртдошларимизнинг чексиз қувонч ва ҳаяжонини яққол англаш мумкин.

**Қувондиқ САНАҚУЛОВ,
“Навоий кон-металлургия комбинати” АЖ
Бошқарув раиси – Бош директори:**

– Бугунги шиддаткор замонда тараққиёт ва мамлакат иқтисодиёти барқарорлиги, халқнинг фаровонлиги бевосита инсон интеллекти билан чамбарчас боғлиқ. Юқори технологияларга асосланган ишлаб чиқариш ривожланиб, рақобат кучаймоқда. Бунинг натижасида, ҳар бир соҳада илмга асосланган янгиликлар яратиш ҳаётий заруратга айланмоқда. Бинобарин, кон-металлургия саноати ҳам бундан мустасно эмас.

Замонавий тоғ-кон саноатида ишланиши мураккаб бўлган маъдан таркибидан металлларни ажратиб олиш бўйича илмий ишлар олиб бориш, янги технологияларни яратиш муҳим вазифалардан бири саналади. Комбинатимиз жамоасининг шу йўлдаги изланиш, фан ва техника соҳасида янгиликлар яратиш ва уларни ишлаб чиқаришга жорий этиш бўйича саъй-ҳаракатлари ўз натижасини бераётганлиги мамлакатимизда инсон интеллектига эътиборнинг самараси, десак, асло муболаға эмас. “Технологик ва ишланиши мураккаб бўлган олтин таркибли маъданларни қайта ишлаш ва ўзлаштиришнинг комплекс технологияларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш” мавзусидаги ишланма ана шундай илмий изланишларимиздан бири ҳисобланади. Мураккаб таркибли маъдандан олтинни юқори самарадорликда ажратиб олишга мўлжалланган мазкур ишланма устида иш 2009 йилда олим ва мутахассислар жалб этилган ҳолда бошланган эди. Қарийб ўн йил изчил илмий изланиш ва тадқиқотлар олиб борилди. Натижада, дунёда муқобили бўлмаган ноёб технология яратишга, бу ихти-

рони назарий ҳамда амалий жиҳатдан республика ва халқаро миқёсда исботлаб беришга муваффақ бўлди.

Илмий изланиш ва тадқиқотлар кўламини тасаввур қилиш учун муҳим бир фактни келтириб ўтмоқчиман. 2009 – 2019 йиллар давомида уч мингдан ортиқ турли муваффақиятли ҳамда муваффақиятсиз тажрибалар ўтказилди ва оқибатда жаҳон бозори талабларига мос технологик жараён ишлаб чиқилди. Бу Германия, Қозоғистон ва Россияда ўтган халқаро конференцияларда муносиб ҳимоя қилиниб, илмий анжуманларнинг 1-даражали дипломларига сазовор бўлди. Кўп йиллик машаққатли изланишлар, аниқ исбот ва далилларга асосланган ихтиромиз халқаро миқёсда ҳам тан олинди, Ўзбекистон ва Германияда патентга эга бўлди.

Умуман, ишланмамиз дунё конметаллургия саноатида муҳим янгилик сифатида ўз эътирофини топди. Янги технологиянинг жорий этилиши туфайли 3-гидрометаллургия заводида йилига қўшимча равишда чиқиндидан 1,5 тонна олтин олинмоқда.

Дастлаб соҳа мутахассислари, хорижлик олимлар ишимизнинг самарали бўлишига ишончсизлик билан қарашгани ҳам бор гап. Бу табиий ҳол эди. Чунки ишланмамиз янги назарияга асосланган ва бунинг натижаси ҳозирги замон технологияларидан анча олдинни кўзлаган эди.

Амалиётга муваффақиятли татбиқ этилган ихтиро ортидан кутилган самарадорликка эришдик. Бу ютуғимиз халқаро миқёсда ҳам эътироф қилиниб, БМТ Интеллектуал мулк ташкилоти Олтин медалига лойиқ топилди.

Янги Ўзбекистон ўз тараққиётининг янги даврига қадам қўймоқда. Кенг кўламли ислохотлар самараси ҳар бир соҳа ва жабҳада кўзга тобора яққолроқ ташланаётир. Бугунги давр, яъни дунёда бўлаётган ўзгариш-

лар, глобаллашув жараёнлари барчамиздан ҳар қандай қийинчиликларга қарамай, олдимизга қўйилган масъулиятли вазифаларни ўз вақтида бажариш йўлида фидойилик кўрсатишни тақозо этмоқда. Зеро, давлатимиз раҳбари Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига Мурожаатномасида таълим сифатини ошириш – Янги Ўзбекистон тараққиётининг яккаю ягона тўғри йўли эканини, жорий йилда илм-фан ва инновацияларга 1,8 триллион сўм ажратилишини таъкидлаб, “Энди олимларимиз сув ва энергияни тежаш, тупроқ унумдорлиги ва ҳосилдорлик, геология, саноат, қурилиш каби бугунги кунда биз учун долзарб йўналишларда аниқ натижалар кўрсатишлари керак” деган даъватни илгари сурди. Мазкур даъват, эътибор ва ишончга амалий ишларимиз билан жавоб бериш ҳар биримиз учун бурчдир.

*“Халқ сўзи” газетаси,
2023 йил 21 февраль.*

ЯНГИЧА ИШЛАШ ВА БОШҚАРУВНИНГ ЗАМОНАВИЙ ТИЗИМЛАРИ КОН-МЕТАЛЛУРГИЯ СОҲАСИНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИНИ БОШЛАБ БЕРДИ

Қизилқум саҳроси ва бошқа ҳудудлар бағридаги бойликлар юртимиз равнақи, иқтисодиётимизга хизмат қилиб келади. Бугунги кунда шу томонларга йўлингиз тушиб қолса, улкан бунёдкорлик ишларига гувоҳ бўласиз. Кончилик соҳасининг малакали муҳандис ва мутахассислари замонавий гидрометаллургия заводлари, кон ва шахталар ҳамда темир йўллар қурмоқда. Уларнинг матонатли меҳнати билан Навоий кон-металлургия комбинатининг янги тарихи битилляпти.

“Навоий кон-металлургия комбинати” акциядорлик жамияти Бошқаруви раиси – Бош директори, Олий Мажлис Сенати аъзоси Қувондиқ САНАҚУЛОВ билан суҳбатда бугунги кунда вақт қадри, глобал рақобат шароитида ишлаш масъулияти, жамият олдида турган вазифалар, ёш ва малакали кадрларга бўлган эҳтиёжни ҳал этиш йўллари каби масалалар хусусида сўз борди.

– Қунлар ойларни, улар эса, ўз навбатида, йилларни етаклаб келаверади. Бу табиат тамойили, вақт мезони. Бинобарин, ҳар бир дақиқа қадри амалга оширилган ишлар, уларнинг самаралари, ҳаётбахш янгиланишлар завқи билан белгиланади. Шу жиҳатдан “Навоий кон-металлургия комбинати” акциядорлик жамияти фаолиятига назар ташлаганда, ўтган йил қандай жиҳатлари билан ажралиб турди, глобал рақобат муҳити қандай замонавий тизимларга ўтишни тақозо этиляпти, деб ўйлайсиз. Қолаверса, комбинат ўз салоҳиятига кўра,

наинки мамлакатимизда, балки жаҳон кон-металлургия соҳасида ҳам етакчилар қаторида. Табиийки, вазифалар залвори ҳам, рақобат кўлами ҳам шунга яраша катта.

– Сиз вақт тўғрисида гапирганда, корхонамиз бўлинмалари юртимизнинг турли ҳудудларида жойлашгани, унда салкам 50 минг нафар одам ишлаши, ишлаб чиқариш жараёнлари йил-ўн икки ой тўхтовсиз давом этишини ҳам назарда тутаётган бўлсангиз керак, назаримда. “Ҳаётни севсанг, вақтни бой берма, чунки вақтдан ҳаёт яраледи”, деган файласуфлардан бири. Инсон учун энг қимматли нарса вақт ҳисобланади. Вақт – инсоният пайдо бўлгандан буён жамият тараққиётида ва давлатлар ривожига долзарб бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади. 2019 йилда ана шу мавзуга бағишланган “Вақт – умуминсоний қадрият” номли китобимизни ҳам чоп эттиргандик. Бу китобни биринчи навбатда, ёшларимиз учун ёздик. Негаки, инсон учун энг қимматли нарса вақтни ёшлик давридан бошлаб қадрлаш ва ундан унумли фойдаланиш жуда муҳим.

Халқимизда “йил-йилга ўхшамайди”, деган гап бор. Ўтган йил дунёда рўй берган зиддият ва қарама-қаршиликларга қарамасдан, мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий ва халқаро ҳаётида ютуқлар ва ижобий ўзгаришларга бой бўлди. Синовли ва мураккаб келган 2022 йилда эришган натижаларимиз бунинг исботидир. Ўтган уч юзу олтмиш беш кун жамоамиз учун ҳам эсда қоларли, қувончли воқеалар кўп бўлди.

2022 йилнинг энг муҳим жиҳати, бу – Янги Ўзбекистоннинг 2022-2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегиясининг қабул қилиниши бўлди. Тараққиёт стратегияси 2017-2021 йилларда амалга оширилган Ҳаракатлар стратегиясининг мантикий давоми сифатида ислохотларни амалга оширишда

янги босқич бўлади. Энг муҳими, ундаги 7 устувор йўналишнинг бош ғоясида инсон қадрини таъминлашга асосий эътибор қаратилган.

Бугунги кунда дунё бозоридаги кучли рақобат барчамиздан янгича фикрлаш ва ишлашга ҳамда бошқарувнинг замонавий тизимларига ўтишни талаб этмоқда. Шу маънода, 2022 йил комбинатимиз тарихида ҳам жуда муҳим даврни бошлаб берди. Давлатимиз раҳбарининг ташаббуслари билан комбинатда замонавий корпоратив бошқарув тизимини жорий қилиш, рақобатбардошликни ошириш, мавжуд ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш ва энг асосийси, соҳага тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб қилиш мақсадида 2022 йил 1 январдан бошлаб жамоамиз “Навоий кон-металлургия комбинати” акциядорлик жамияти сифатида иш бошлади.

Албатта, янги бошқарув тизимига ўтиш ўз-ўзидан бўлмайдди. Бу борада дастлабки қадамларни ташладик. 2022 йил 30 май куни комбинат тарихида илк маротаба 2021 йил учун молиявий ҳисоботларнинг тўлиқ мажмуаси Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларига мувофиқ тайёрланди. Ҳисобот халқаро аудит компанияси томонидан текширувдан ўтказилди ва ижобий хулоса берилди.

Амалга оширилаётган трансформация жараёнлари Навоий кон-металлургия комбинатини жаҳондаги олтин ишлаб чиқарувчи йирик компаниялар билан рақобатбардошлигини ошириб, тўғридан-тўғри инвестицияларни жалб этишга хизмат қиляпти.

– Президентимиз Парламент ва халқимизга Мурожаатномаларида кон-металлургия соҳасини ривожлантириш масалаларига алоҳида эътибор қаратиб келади. Бинобарин, жорий йил ва яқин истиқбол учун белгилаб берилган дастурлар кўлами

янада катта бўлди. Уларни амалга ошириш келгусида қандай янги имкониятлар эшигини очади?

– Тўғри таъкидладингиз, давлатимиз раҳбарининг ҳар бир Мурожаатномасида кон-металлургия соҳаси ва Навоий кон-металлургия комбинатининг истиқболи ва вазифалари белгилаб берилади. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 20 декабрдаги Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига йўллаган Мурожаатномаси ҳам мазмун-моҳияти ва аҳамиятига кўра, дастуруламал ҳужжат бўлди. Президентимиз томонидан Мурожаатномада металлургия соҳасида беш йилдан кейин мисни 3 баробар, олтинни эса мамлакатимиз бўйича йилига 150 тоннагача етказиш вазифаси қўйилди. Бу зиммамизга катта масъулият юклайди.

Шу билан бирга, давлатимиз раҳбари кон-металлургия соҳасида амалга оширилаётган йирик лойиҳалар қаторида 2023 йилда “Пистали” конида олтин маъданини қайта ишлаш мажмуаси қурилиши якунланишини ҳам алоҳида эътироф этди. Айни вақтда “Пистали” кони негизида йилига 4 миллион тонна олтин маъданини қайта ишлайдиган 6-гидрометаллургия заводи қурилиши жадал суръатда олиб борилмоқда.

Мазкур корхонанинг ишга туширилиши натижасида 2000 дан ортиқ янги иш ўрни яратилиб, кўплаб ёшларимиз иш билан таъминланади ва бу Нурота тумани иқтисодий-ижтимоий ривожланишига катта туртки беради.

Аввало, кўп сонли жамоамизнинг меҳнати, олиб борилаётган ислохотлар ўлароқ корхонамиз ривожидан янгидан-янги имкониятлар яратилмоқда. Жамоамиз эришаётган ютуқларда Президентимиз томонидан белгилаб берилган комбинатни ривожлантириш дастурлари муҳим аҳамият касб этмоқда. Бугунги кунда дастурда кўзда тутилган 19 йирик инвестици-

явий лойиҳа ишга туширилиб, 14 мингдан зиёд янги иш ўрни яратилди.

Кейинги уч йилда замонавий технологияларга асосланган 5 ва 7-гидрометаллургия заводлари ҳамда 2-гидрометаллургия корхонасида йилига 12 миллион тонна маъданни қайта ишлайдиган “Б” корпуси фойдаланишга топширилганлиги корхонамиз жамоасининг улкан салоҳияти ва имкониятларидан далолат беради. Ишга туширилган замонавий ишлаб чиқариш корхоналарини лойиҳалаш, қуриш, янги технологияларни ишлаб чиқиш ва жорий этиш, мураккаб кончилик асбоб-ускуналарини тайёрлашга доир ишларни ўзимизнинг маҳаллий малакали муҳандис ва тажрибали мутахассисларимиз бажармоқда. Буларнинг барчаси комбинатда шу йил якуни билан олтин ишлаб чиқариш ҳажмини 25 фоизга, кумуш ишлаб чиқариш ҳажмини эса 46 фоизга ошишига замин яратади.

– Мамлакатимиздаги энг етакчи тармоқлардан бирининг вакили сифатида хорижлик ҳамкасблар, экспертлар ва ҳамкорлар билан мулоқотларда бўласиз. Айтингчи, улар юртимизда кейинги йилларда рўй берган ўзгаришларни қандай баҳоламоқда? Тўғридан-тўғри инвестициялар киритишга бўлган иштиёқлари қандай?

– Энг ривожланган давлатлар ҳам бугунги тараққиёт даражасига ўз-ўзидан етиб келмаган. Биз ҳам замон талабларидан келиб чиқиб, тараққиётимизни янги босқичга кўтариш йўлида тинимсиз меҳнат қилишимиз керак. Янги Ўзбекистон ўз танлаган йўлида дадил қадам ташламоқда. Юртимизда бўлаётган кенг қўламли ислохот ва ўзгаришларга барчамиз гувоҳмиз. Мамлакатимиз кейинги йилларда халқаро рейтингларда ўзининг мавқеини тобора мустаҳкамлаб бормоқда. Бу юртимизга инвестиция киритиш ниятида бўлган хо-

рижлик ҳамкорлар учун жуда муҳим. Аминманки, бугун Янги Ўзбекистон дунё нигоҳида!

Биз хорижлик ҳамкасблар, эксперт ва ҳамкорлар билан тез-тез мулоқотда бўлиб турамиз. Комбинат акциядорлик жамиятига айлантирилгандан сўнг бундай учрашувлар янада ошди. Юртимизда яратиб берилган кенг имкониятлар туфайли хорижликларнинг биз билан ишлашга қизиқишлари ортиб борапти. Мулоқотлардан шу нарсани сезаманки, уларнинг юртимизга қизиқиши, муносабати яхши ва улар Ўзбекистонда олиб борилаётган ишларни юқори баҳолайди.

Жорий йилнинг февраль ойида комбинатимиз мутахассислари билан Жанубий Кореяга бордик. Бугунги кунда у энг ривожланган мамлакатлар қаторида туради. Биз бу ерда мисни чуқур қайта ишлаш ва юқори қўшилган қийматли товарларни ишлаб чиқариш, машинасозлик ва станоксозлик каби йўналишларда фаолият юритадиган 5 та компанияда бўлдик. Улар билан “НКМК” АЖ негизида ҳамкорлик қилиш бўйича меморандумлар имзоланди. Бу эса келажакда комбинатда юқори қўшилган қийматли маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва жаҳон бозорига чиқишимизни таъминлайди.

Шунинг баробарида, Жанубий Кореянинг “Koma tech”, “Smart machine Tool”, “Hankook Machine Tools” компаниялари билан ўтказилган учрашувларимиз натижасида улар учун керакли деталь ва эҳтиёт қисмларни Навоий машинасозлик заводида ишлаб чиқариш ва етказиб бериш (экспорт қилиш) ҳамда комбинатда юқори технологияларга асосланган дастгоҳлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш бўйича ҳамкорлик меморандуми имзоланди. Демак, мамлакатимизда янги авлод дастгоҳларини ишлаб чиқаришда янги истиқбол йўллари очилади.

Ўзбекистондаги макроиқтисодий барқарорлик, табиий ресурсларнинг улкан захираси ва малакали ишчи кучининг мавжудлиги туфайли кейинги йилларда бошқа соҳалар қаторида кон-металлургия корхоналарига ҳам тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар йўналтирилмоқда. Жаҳоннинг кўплаб етакчи молиявий компаниялари бу соҳада олиб борилаётган кенг қўламли ўзгаришлар ва унинг ривожланиш истиқболларига ишонч билан қарамоқда. Бу борада биз амалий ишларни олиб боряпмиз.

– Ўзбекистон олтин казиб чиқариш бўйича етакчи давлатлар қаторидан ўрин олиб келяпти. Келгусида ана шу салоҳиятни янада мустаҳкамлаш учун қандай ишлар амалга оширилади? Умуман, дунёда қимматбаҳо металллар, олтин казиб чиқариш борасидаги жараёнлар бугунги кунда қандай вазифаларга алоҳида эътибор қаратишни кун тартибига қўймоқда?

– Ҳа, Ўзбекистон олтин захираси бўйича дунёда бешликда, уни ишлаб чиқариш бўйича ўнликда туради. Мамлакатимизда олтин ишлаб чиқаришни йилига 150 тоннага етказиш мўлжалланяпти. Бу – жуда катта марра! Президентимиз Мурожаатномада таъкидлаб ўтганидек, бу рақамлар айтишгагина осон. Аммо бунинг орқасида қанча машаққатли меҳнат ётибди. Лекин эзгу мақсадларни рўёбга чиқариш учун юртимизда имкониятлар мавжуд. Энг аввало, бу марраларни эгаллаш учун Навоий кон-металлургия комбинати ва Олмалик кон-металлургия комбинати ҳамда бошқа ташкилотларда тажрибали ва малакали мутахассисларимиз бор. Ишонч билан айта оламизки, улар билан соҳадаги ҳар қандай масалаларни ҳал эта олишимиз мумкин.

Бунинг учун илм-фан ва ишлаб чиқариш интеграциясини бирор дақиқа ҳам тўхтатмаслигимиз керак.

Негаки, ер ости бойликларини қазиб олиш ва уларни қайта ишлаш тобора мураккаблашиб бормоқда. Шу ўринда илм-фан ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этишда кейинги йилларда эришган ютуқларимиздан бири сифатида дунё илмий жамоатчилиги томонидан тан олинган ихтиромиз тўғрисида айтиб ўтсам, ўринли бўлади.

Суҳбатимиз бошидаги фикрларнинг узвий давоми сифатида шуни қўшимча қилмоқчиманки, Президентимизнинг 2022 йил 12 декабрдаги фармони билан бир гуруҳ олим ва мутахассисларимиз томонидан яратилган “Технологик ва ишланиши мураккаб бўлган олтин таркибли маъданларни қайта ишлаш ва ўзлаштиришнинг комплекс технологияларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш” бўйича илмий-амалий ишланмамиз биринчи даражали Давлат мукофоти билан тақдирлангани ўтган йилнинг энг қувонарли, эсда қоларли воқеаси бўлди.

Қарийб ўн йиллик илмий изланиш ва тадқиқотлар натижасида дунёда муқобили бўлмаган ноёб технология яратишга, бу ихтирони назарий ҳамда амалий жиҳатдан республика ва халқаро миқёсда исботлаб беришга муваффақ бўлдик. У Германия, Қозоғистон ва Россияда ўтган халқаро конференцияларда муносиб ҳимоя қилиниб, илмий анжуманларнинг 1-даражали дипломларига сазовор бўлди. Кўп йиллик машаққатли изланишлар, аниқ исбот ва далилларга асосланган ихтиромизга Ўзбекистон ва Германияда патент олинди. Ушбу ихтиро мураккаб таркибли маъданларни қайта ишлашда янги ва ноёб технология ҳисобланади. Мазкур ишланма Ўзбекистон кон-металлургия саноати тарихида биринчи марта Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қошидаги Жаҳон интеллектуал мулк ташкилотининг олтин медалига лойиқ кўрилди. Янги тех-

нологияни қўллаш асосида Учқудукдаги гидрометаллургия заводида мураккаб таркибли маъданни қайта ишлаш жараёнида чиқиндига чиқиб кетадиган металл миқдори камайтиришга эришилди ва шу ҳисобдан йилига қўшимча 1,5 тонна олтин олинмоқда.

Жаҳоннинг олтин қазиб олувчи энг йирик компанияларида маҳсулот таннархини камайтириш, энг илғор технологияларни жорий этиш, хавфсизлик техникасига риоя қилиш, экологияни яхшилаш ва асосийси, инсонга муносабат масалаларига устувор йўналишлар сифатида қаралади. Комбинатимизда ҳам бу йўналишдаги ишлар жадал олиб борилмоқда.

Ўзбекистон ҳудуди қимматбаҳо металларга бой. Ҳали замин қаърида қанчадан-қанча ўзлаштирилмаган, кашф этилмаган, бизга номаълум захиралар ётибди. Уларни ўзлаштириш олдимизда турган асосий вазифаларимиздан саналади.

– Давлатимиз раҳбари ўз чиқишларидан бирида иқтисодий масалаларни ўзимиз ҳал қиламиз, кучимиз етмаса хориждан инвестициялар жалб этармиз, аммо ёшлар масаласи биз учун энг долзарб, хато қилиб бўлмайдиган масала, деган эди. Ёшлар учун минглаб иш ўринлари ташкил қилаётган жамият раҳбари сифатида уларга ўз мақсадларига эришишда қандай йўл тутишларини истар эдингиз?

– Бугунги ёшларга ҳавасим келади. Бизнинг ёшлик давримизда ҳозиргидай кенг шарт-шароитлар бўлмаган. Ёшларни ҳар томонлама етук ва баркамол, интеллектуал салоҳиятли, юртимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг фаол иштирокчиси, интилувчан ва ватанпарвар шахс сифатида тарбиялаш Ўзбекистонни дунёнинг энг ривожланган давлатлари сафидан ўрин олишининг кафолатидир.

Биргина тадбиркорлик ёки ахборот технологиялари соҳасида ёшларга берилаётган эътибор ва қўллаб-қувватлаш туфайли кўплаб йигит-қизлар иш билан таъминланяпти. Таълим ва тарбияга катта эътибор эса мамлакатимизнинг келажагига қўйилаётган мустаҳкам пойдевордир. Зеро, инсон илм-фан ва технологияларга таяниб тараққиётга эришган ва бундан кейин бу жараён янада тезлашиб боради. Шу маънода, ёшларимиз қанчалик илм-фан сирларини пухта ўрганса, билимли, истеъдодли ва энг муҳими, ватанпарвар бўлса, ишончим комилки, юртимиз шунчалик равнақ топади. Бугунги ёшларимиз нафақат юртимизда, балки хорижнинг етакчи, нуфузли олий ўқув юртларида ўқиш, билимини мустаҳкамлаш, тажриба орттириш имкониятига эга эканликларининг ўзи катта муваффақият.

Ёшларимиз доимо ўз кучига, имкониятларига ишониб, қобилиятларини рўёбга чиқаришлари, ўз олдларига қўйган мақсадларига эришишлари учун бор билим ва истеъдодларини сарфлаши керак. Шу боис, уларга берилаётган имконият ва вақтдан унумли фойдаланишларини тавсия этган бўлардим.

– Тан олиш керак, малакали кадрлар масаласида кўплаб соҳа ва тизимлар катта кийинчиликларга дуч келяпти. Комбинатда бу масала қандай ҳал этилмоқда?

– Тўғри, айниқса малакали кадрларга эҳтиёж долзарб масала бўлиб келган. Ҳар қандай амалга ошириладиган ислохотларда малакали мутахассисларнинг ўрни жуда катта. Негаки, бугунги кунда илм-фан ютуқлари ва янги технологияларсиз ҳеч бир соҳа ривожланмайди. Кейинги йилларда бу борада кўп ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, 2022 йил-

да Президентимиз фармони билан кон-металлургия соҳаси учун юқори малакали, чуқур назарий билим ва амалий кўникмаларга эга, меҳнат бозорида ўз ўрнини топа оладиган муҳандис кадрлар тайёрлаш мақсадида Навоий давлат кончилик ва технологиялар университети ташкил этилгани муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Давлатимиз раҳбарининг ташаббуси билан биринчи навбатда, олийгоҳ учун замонавий ўқув биноси барпо этилди. Лабораториялар энг замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланди. Комбинат ва вилоятдаги бошқа йирик ишлаб чиқариш корхоналари ҳамда мазкур олий ўқув юрти ўртасида мустаҳкам илмий ва амалий ишлар, докторлик ва номзодлик диссертацияларини ҳимоя қилганларни моддий ҳамда маънавий рағбатлантириш тизими йўлга қўйилди. Айни пайтда университетда 32 нафар фан доктори, 108 нафар фан номзоди фаолият олиб бормоқда. Илмий салоҳият 52 фоизни ташкил этади. Бу жуда ижобий кўрсаткич, албатта. Айни чоғда бу борада амалга ошириладиган лойиҳаларни янги босқичга кўтариш учун ҳамкорликда кўп иш қилишимиз зарур.

– Келгусида комбинат жамоаси олдида қандай вазифлар турибди?

– Олдимизда турган вазифалар кўлами катта. Маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан белгиланган режаларни бажариш баробарида, “Пистали” кони негизида барпо этилаётган 6-гидрометаллургия заводини ишга туширамыз. Комбинатда трансформация ишлари жадал давом эттирилади. Бунда, “НКМК” АЖ томонидан халқаро молия бозорига евробонд жойлаштирилиши ва молия бозорида яқин йилларда IPO га чиқиш учун тайёргарлик ишларини олиб боришимиз керак. Ишончим комилки, кўпминг кишилик аҳил жамоамиз,

малакали мутахассисларимиз билан ҳамжиҳатликда зиммамиздаги масъулиятли вазифаларни уддалаймиз. Зеро, куч ва имкониятларни ягона мақсад сари йўналтириш барча ютуқларнинг бош омили бўлган ва шундай бўлиб қолади.

*“Янги Ўзбекистон” газетаси,
2023 йил 8 март.*

БАЙРАМИНГИЗ МУБОРАК БЎЛСИН, АЗИЗ ХОТИН-ҚИЗЛАР!

Азиз ва мухтарама опа-сингиллар, мўътабар онахонлар!

Жонажон юртимизга шукуҳи ва қувончи тамоман ўзгача бўлган гўзал баҳор кириб келди. Она табиатнинг бу фасли сиз опа-сингилларимиз, мўътабар оналаримиз байрами билан бошланиши бежиз эмас.

Зеро, меҳр ва муҳаббат, эзгулик ва гўзаллик ҳақида сўз кетганда, энг аввало, кўз олдимизда мухтарама оналаримиз, гўзал аёлларимиз сиймоси гавдаланади. Сизлар вафо ва садоқат тимсоли, ҳаётимиз файзи ва кўрки, хонадонларимиз фаришталарисизлар.

Фурсатдан фойдаланиб, сизлар орқали комбинатимиз, “Навоийуран” ва “НКМК жамғармаси” жамоасидаги барча хотин-қизларни Халқаро хотин-қизлар куни билан самимий табриклаймиз. Энг муҳими, оилангиз ва яқинларингиз бахтига, қолаверса, жамоамиз бахтига соғ-саломат бўлишингизни, доим бугунгидай гўзал баҳорий кайфиятда юришингизни тилаймиз.

Азиз ҳамкасблар!

Кейинги йилларда мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг кўламли ислохотларда аёлларимиз олдинги сафларда фаол иштирок этишмоқда.

Президентимизнинг “8 март – Халқаро хотин-қизлар куни муносабати билан мукофотлаш тўғрисида”-ги Фармонига мувофиқ Навоий машинасозлик заводи ИЧБ темирчилик-пресслаш цехи машинисти Ахмедова Зулфия Рахмоновна “Меҳнат шуҳрати” ордени, Оила ва хотин-қизлар қўмитаси буйруғига кўра “Мўътабар аёл” кўкрак нишони билан мукофотланди. Давлатимиз раҳбарининг жамоамизга бўлган катта эътибо-

ридан фахрланиб, ҳамкасбимизни юксак мукофотлар билан чин қалбимиздан табриклаймиз.

Шуни алоҳида таъкидлаб айтмоқчиман: сизларнинг ҳар бирингиз ҳам шундай мукофотларга лойиқсизлар. Ҳаммангиз гувоҳ бўлиб турибсизки, бугун мамлакатимизда Инсон қадри, Аёл қадри улуғланмоқда. Инсон қадрланган юртда эса тинчлик ва фаровонлик, аҳиллик ва барака бўлади.

Давлатимиз раҳбари томонидан хотин-қизларимиз турмуш шароитларини яхшилаш, оналик ва болаликни муҳофаза этиш, Гендер тенглигини таъминлашга қаратилган оқилона сиёсат олиб борилмоқда. Зеро, бутун ҳаётини оиласи, фарзандлар тарбияси ва танлаган касбига бағишлаган муҳтарама Она, муқаддас Аёл, садоқатли Оила бекаси сиймосидаги сиз, муҳтарама онахонларимиз, дилбар опа-сингилларимизни эъзозлаш, шаънингизга илиқ гапларни айтиш биз учун фахр ва шарафдир.

Муқаддас оналаримиз, опа-сингилларимиз халқимиз бошига оғир кунлар тушган синовли даврлар, уруш йилларида ҳам жасорат кўрсатган. Бобо-момоларимиздан эшитганларимиз, шу мавзуда ёзилган китоблар, яратилган фильмлар, санъат асарлари, қўшиқ ва қасидалар, тарихий манбалар бунинг исботидир. Шундай экан, аждодларимиздан мерос анъанани давом эттириш, келажак авлодларга етказиш биринчи даражали вазифамиздир. Зеро, миллатнинг улуғлиги хотин-қизларга бўлган эътибор ва эъзоз билан белгиланади.

Навоий кон-металлургия комбинати маъмурияти хотин-қизларимизни ижтимоий ҳимоялаш, меҳнатини қадрлаш, муносиб иш ва турмуш шароитларини яратишга, уларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратиб келаяпти. Бу масала доимий эътиборимиз марказида бўлади.

Навоий кон-металлургия комбинатида 6 мингдан зиёд, “Навоийуран” ва “НКМК жамғармаси”да қарийб 7 мингга яқин, Навоий давлат кончилик ва технологиялар университетидида 260 дан ортиқ хотин-қизларимиз борлиги, улар орасида 2 нафар фан доктори, 21 нафар фан номзоди фаолият юритиб келаётгани қувонарлидир. Улар фидокорона меҳнати билан қўйилган катта вазифаларни бажаришга муносиб ҳисса қўшиб келишмоқда.

Кон-металлургия соҳаси шарафли, шу билан бирга, машаққатли ва фидойилик талаб этадиган соҳадир. Шунга қарамай, катта вазифаларни зиммасига олиб, чинакам матонат кўрсатиб келаётган, ўз касбининг ҳақиқий жонкуярлари бўлган аёлларимиз билан ҳар қанча фахрлансак арзийди.

Биргина, Навоий кон-металлургия комбинати ми-солида олиб қарайдиган бўлсак, хотин-қизларимиз орасида 35 нафар давлатимиз юксак орден-медаллари, 1270 нафардан зиёд “НКМК фахрийси” унвони, “Кончилик шуҳрати” кўкрак нишони билан тақдирланганлар, 1280 нафардан ортиқ олий маълумотли хотин-қизлар, 264 нафар раҳбар аёллар, маҳаллий Кенгашларга сайланган депутатлар борлиги эътиборга лойиқдир. Сизларга, сизлар орқали барча хотин-қизларимизга фидокорона хизматлари ва корхонамиз ривожига қўшиб келаётган улкан ҳиссаси учун ўз ташаккуримни билдираман.

Комбинатда меҳнат қилаётган хотин-қизларимизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш мақсадида ҳар уч корхонада Аёллар Кенгашлари ташкил этилган. Уларга бугунги кун сиёсатини яхши тушунадиган, хотин-қизлар дарди ва муаммоларини раҳбарларга етказиб, ҳал эта оладиган лидер аёллар етакчилик қилмоқдалар. Бугун Аёллар Кенгашлари олиб бораёт-

ган ишлар республика даражасида эътирофга сазовор бўлмоқда. Жумладан, комбинат жамоаси Олий Мажлис Сенати томонидан ўтказилган “Гендер тенглик фаоли” миллий танловида совриндор бўлгани, Марказий кон бошқармаси Аёллар Кенгаши раиси Саодат Бобоёрова Хотин-қизлар кўмитаси томонидан ўтказилган “Энг намунали хотин-қизлар бошланғич ташкилоти” танловида, 3-гидрометаллургия заводи устаси Гулжамила Турғунбоева “Йил аёли” танловида ғолибликни қўлга киритгани кўпминг кишилик жамоамиз учун яхши эътирофдир.

Хотин-қизларимиз салоҳиятини рўёбга чиқариш ва рағбатлантириш мақсадида, жорий йилдан бошлаб комбинат, “Навоийуран” ва “НКМК жамғармаси” корхоналари ходимлари учун ташкил этилган “НКМК - Олтин аёли” кўрик-танлови аёлларимиз нафақат ишда, балки ҳаётда ҳам фаол ва ташаббускор эканликларини кўрсатмоқда. Жорий йил мазкур кўрик-танловнинг финал босқичида “НКМК” акциядорлик жамияти Марказий кон бошқармаси Ташқи сув таъминоти Бирлашган энергохизмати кимёвий таҳлил лаборанти Миве Пашбаева, “Навоийуран” давлат корхонаси ҳужжатлар ижросини назорат қилиш ва мувофиқлаштириш хизмати бошлиғи Наргиза Кенжаева, “НКМК жамғармаси” давлат муассасаси “Зарафшон” ҳудудий бошқармаси кадрлар гуруҳи раҳбари Наргизахон Раҳмоновалар ғолибликни қўлга киритдилар. Бу танловни ҳар йили ўтказиш ва янада кучайтириш тарафдориман.

Албатта, бундай эзгу ишлар ҳақида яна кўплаб мисоллар келтириш мумкин. Биз, шу даврга қадар бу болада нима ишлар қилган бўлсак, уларни катта йўлдаги илк қадамлар, деб биламиз. Ишонтириб айтамызки, “Инсонга эътибор ва сифатли таълим йили”да ва келгусида ҳам бу ишларни янада кучайтирамыз.

Азиз опа-сингиллар!

Юртбошимиз таъкидлаб ўтганидек, агар биз меҳр-оқибат ва садоқат тимсоли, хонадонларимиз фариштаси бўлган аёлларга битта яхшилик қилсак, ҳеч шубҳасиз, бу ўнта яхшилик бўлиб қайтади.

Яна бир бор барчангизни Халқаро хотин-қизлар байрами билан чин қалбимдан табриклайман.

Сизларга соғлик-саломатлик, оилавий тинчлик, хотиржамлик, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

*“Кончилар ҳаёти” газетаси,
2023 йил 13 март.*

НАВРЎЗИ ОЛАМ МУБОРАК БЎЛСИН!

Азиз ҳамкасблар, қадрли фахрийлар!

Жаннатмакон юртимизга барчамиз орзиқиб ва соғиниб кутган Наврўзи олам кириб келмоқда. Шу кунларда қадимий ва улуғвор байрамни ҳамжиҳатликда кенг нишонламоқдамиз.

Фурсатдан фойдаланиб, сизларни умумхалқ байрами билан чин қалбдан муборакбод этамиз.

Зеро, Наврўзи олам яшариш ва уйғониш фасли бўлиши билан бир қаторда, келажакка бўлган ишонч рамзидир. Унинг ўлмас руҳи ва боқий фалсафаси юртимизда барпо этилаётган Янги Ўзбекистон ғояси билан уйғун ва ҳамоҳангдир.

Бу йилги байрам “Ҳар кунинг Наврўз бўлсин, жонажон Ўзбекистоним!”, деган бош ғоя остида ўзгача нишонланаётгани дилларда бетакрор туйғуларни уйғотмоқда. Юртдошларимиз кўклам неъматларига тўла дастурхон атрофида Наврўзи оламини шоду хурамликда кутиб олаётгани, шу кунларга етказганига шукроналар айтаётгани, қўлларини дуога очиб, элу юртга тинчлик-омонлик, файзу барака, ҳосиллар мўл бўлишини тилаётганига гувоҳмиз.

Наврўз айёми нишонланаётган кунларда Навоий кон-металлургия комбинати ва бўлинмаларида ҳам умумхалқ байрамига тайёргарлик, ободончилик тадбирлари кенг кўламда олиб борилмоқда. Турли миллат ва элат вакилларида таркиб топган жаомамиз бир оила бўлиб, Наврўзи оламини ишлаб чиқариш бўлинмаларида, табиат қўйнида сайил кўринишида, тўкин дастурхон атрофида кенг тантана қилмоқда.

Байрам арафасида ҳашарлар уюштирилиб, “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси асосида бўлинмалар ҳудудларини ободонлаштириш ва кўкаламзорлашти-

риш, дарахт кўчатлари ва гуллар экиш, боғлар яратиш бўйича кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Комбинат томонидан “Обод ва фойзли маҳалла – юрт кўрки” шиори остида ўтадиган ҳашарда 12 минг туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилиб, Кармана тумани ҳудудида 4 гектарлик “Янги Ўзбекистон” боғи барпо этилаяпти. Айни пайтда комбинат ва касаба уюшмаси Кенгаши томонидан беморлар, кексалар ва ногиронлар, кўмакка муҳтож оилалар аҳволидан хабар олинмоқда.

Айёмни муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиб, жорий йилнинг январь-февраль ойларида 9,1 трлн сўмлик саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариб, режани ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 103,2 фоизга бажаришга эришдик. Инвестиция дастури доирасида 45,3 млн долларлик маблағлар ўзлаштирилиб, 86,6 млрд сўмлик маҳаллийлаштирилган маҳсулотлар ишлаб чиқарилди. “Пистали” кони негизида 6-гидрометаллургия заводини барпо этиш ишлари жадал давом этмоқда. Бунда, албатта, ҳар бирингизнинг муносиб улушингиз бор ва бунинг учун сизларга ўз ташаккуримни билдираман.

Юртимизда 2023 йил “Инсонга эътибор ва сифатли таълим йили”, деб белгиланди. Бу борада комбинат томонидан алоҳида дастур қабул қилинди. Унда, янги ишлаб чиқариш иншоотларини барпо этиш, ишчи-ходимларимиз, уларнинг оила аъзолари, фахрийларимизни ижтимоий ҳимоя қилиш ва бошқа муҳим йўналишлар эътиборга олинган. Ҳамиша бўлганидек, сизлар ҳамжиҳатликдаги фидокорона меҳнатларингиз, бой тажрибангиз, билим ва маҳоратларингиз туфайли шундай масъулиятли вазифаларни шараф билан адо этишларингизга ишонамиз.

Барчангизни яна бир бор Наврўз байрами билан муборакбод этаман.

Юртимизда тинчлик ва тотувлик абадий бўлсин!
Жонажон Ўзбекистонимиз гуллаб-яшнасин, халқимизнинг фаровонлиги юксалсин!

Сиз, азиз ҳамкасблар ва сизлар орқали оила аъзоларингизга сиҳат-саломатлик, бахту саодат тилайман.
Наврўз байрамингиз муборак бўлсин!

*“Кончилар ҳаёти” газетаси,
2023 йил 20 март.*

“ХАЛҚЧИЛ IPO” ЮЗ МИНГЛАБ МУЛҚДОРЛАР ПАЙДО БЎЛИШИГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

Президентимиз ўтган ҳафтада давлат мулкани хусусийлаштириш ишларининг ижроси ва бу борада жорий йилги режалар муҳокамаси юзасидан ўтказилган йиғилишда 40 та йирик корхона ва банклардаги давлат улуши “халқчил IPO” орқали сотилиши юзасидан топшириқлар берганди. Жумладан, илк бор “Навоий кон-металлургия комбинати” АЖнинг 2 фоиз акциялари ҳам аҳолига таклиф этилади. Бу оз эмас, кўп эмас, 300 миллион донани ташкил қилади.

Мутахассислар таъбири билан айтганда, IPO (Initial Public Offering) – компаниялар томонидан ўз акцияларини биринчи марта биржа листингига киритиб, оммага таклиф қилиш жараёни ҳисобланади. Бундан англашиладики, халқ IPOси компания акциялари чет эллик инвесторларга эмас, биринчи навбатда, маҳаллий аҳоли учун савдога қўйилишидир. Бошқа томондан қаралганда эса бу мамлакат иқтисодиёти ривожини йўлида аҳоли қўлидаги пул маблағларини жалб қилишнинг самарали усули саналади.

Кон-металлургия саноати Ўзбекистон иқтисодиётини ривожлантириш ва мамлакат бюджетини катта даромад билан таъминлайдиган ҳамда бой минерал хомашё базасига эга тармоқлардан бири. Олтин, уран, мис, вольфрам, калий тузлари, фосфоритлар, каолин ва бошқа кўплаб муҳим фойдали қазилмалар бўйича Ўзбекистон аниқланган захиралар ва уларнинг истиқболларига кўра, дунё мамлакатлари орасида етакчи ўринни эгаллайди.

Туб ўзгаришлар даври

Навоий кон-металлургия комбинати нафақат юртимизда, балки бутун дунёда ўз ўрни ва салоҳияти, юқори малакали кадрлари, кўпминг кишилик жамоаси ва шонли тарихига эга бўлган йирик саноат корхонасидир.

Айниқса, сўнгги олти йилда комбинатда туб ўзгаришлар рўй берди. Ишлаб чиқаришни модернизация қилиш, техник ва технологик жиҳатдан қайта жиҳозлаш ҳамда янги ишлаб чиқариш қувватларини фойдаланишга топшириш бўйича йирик инвестиция лойиҳаларининг жорий этилиши бунга замин яратди. Бу ўзгаришларнинг ташаббускори бўлган Президенти-миз томонидан кон-металлургия соҳасини ривожлантиришга қаратилган катта эътибор асосида муҳим дастур ва пухта ўйланган инвестициявий лойиҳаларнинг ҳаётга изчил татбиқ этилаётгани комбинат равнақида катта аҳамият касб этмоқда. Иқтисодий самарадорлик ҳам шунга яраша йилдан-йилга ортиб борапти.

Комбинат барқарор ва жадал ривожланаётган субъект ҳисобланиб, фаолият кўлами жиҳатидан мамлакатимиз ялпи ички маҳсулоти ва давлат бюджетини шакллантиришга салмоқли улуш қўшиб келяпти. 2022 йилнинг ўзида саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 56,6 триллион сўм ёки 5,1 миллиард долларни ташкил қилиб, 2019 йилга нисбатан 118 фоиз ўсишга эришилди. Бу мамлакат ЯИМ ҳажмининг 6,4 фоизи демакдир. Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмида комбинат улуши 10,3 фоизга тенг бўлди.

Корхонамиз томонидан ишлаб чиқарилган олтиннинг дунё бозорида харидоргирлиги, биринчи навбатда, унинг юқори сифати билан изоҳланса, иккинчидан, маҳсулотнинг рақобатбардошлиги, яъни олтин таннарининг бошқа компанияларга нисбатан

арзонлигидир. Шу боис, 1 унция олтиннинг таннархи халқаро амалиётда қўлланиладиган AISC усули бўйича 754 долларни ташкил қилиб, бу дунёда олтин ишлаб чиқарувчи кучли ўнталикка кирган компаниялар орасида энг паст кўрсаткич ҳисобланади.

Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши ва таннархининг пасайиши комбинат фаолиятининг молиявий натижаларига ижобий таъсир кўрсатмоқда. Жумладан, 2022 йилда соф фойда 15,4 триллион сўмни ташкил этиб, маҳсулот ишлаб чиқаришнинг рентабеллик даражаси 50 фоиздан юқори бўлди.

Бугунги кунда Навоий кон-металлургия комбинати жаҳондаги олтин қазиб олувчи ТОП-10 компаниялар рейтингда олтин захиралари бўйича иккинчи, уни қазиб чиқариш бўйича эса тўртинчи ўринни эгаллайди.

Комбинатнинг бошқа олтин қазиб олувчи йирик компаниялардан асосий фарқли жиҳати шундаки, корхонамизда қидирув-разведка ишларидан тортиб, то тайёр биржа маҳсулотларини ишлаб чиқаришгача бўлган узлуксиз ва тугалланган жараён амалга оширилади. Бу ўзига хос дунёда қиёси бўлмаган кластер тизимининг ёрқин намунаси, десак муболаға бўлмайди. Бу, ўз навбатида, ўзаро манфаатдор бўлинмаларнинг ягона мақсад йўлида муштарак фаолият юритиши орқали ишлаб чиқаришни янги босқичга олиб чиқиш ҳамда самарадорлигини оширишга хизмат қиляпти.

Бошқарувнинг янги тизими

Бугунги кунда жаҳон ҳамжамияти глобаллашув даврини бошдан кечирмоқда. Иқтисодий жараёнлар жадаллашиб, рақобат тобора кучаймоқда. Бундай шароитда мамлакат иқтисодиёт тармоқларини трансформация қилмасдан кўзланган мақсадларга эришиб бўлмайди.

Саноатнинг етакчи соҳалари ва иқтисодиётни янада либераллаштириш ҳамда трансформация жараёнларини яқунлаш 2022–2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясидаги муҳим вазифалар қаторидан ўрин олган.

Ўзбекистонда трансформация жараёни, биринчи навбатда, иқтисодиётнинг етакчи тармоқларидаги стратегик корхоналарга тааллуқли бўлди. Шу боис, кон-металлургия саноати ушбу ислохотларнинг асосий иштирокчиларидан бирига айланди. Навоий кон-металлургия комбинати бу жараёнга биринчилардан бўлиб жалб этилди.

Маълумки, яқин вақтгача комбинатимиз давлат корхонаси сифатида фаолият юритиб келарди. Давр талабидан келиб чиқиб, корхонани халқаро молиявий бозорнинг тенг ҳуқуқли иштирокчисига айлантириш, корпоратив бошқарув тизимини жорий қилиш, рақобатбардошликни ошириш, мавжуд ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш ва энг асосийси, соҳага тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб этишни рағбатлантириш мақсадида трансформация қилиш жараёнлари амалга оширилмоқда. Бошқаришнинг замонавий усулларига ўтилиши комбинат тараққиётида яна бир янгиланиш даври бўлади.

Кейинги йилларда трансформация жараёнларини жадаллаштириш ва акциядорлик жамиятини ташкил этиш бўйича қатор тадбирлар амалга оширилди. Жумладан:

- комбинатнинг қимматбаҳо металл ишлаб чиқариш сегментига оид бўлган 117,5 триллион сўмлик актив ва мажбуриятлари “Навоий КМК” акциядорлик жамияти балансига ўтказилди ва унинг устав капитали шакллантирилди;

- халқаро молия бозорларига чиқиш мақсадида инвесторлар талабларига мувофиқ, халқаро аудиторлик

компанияси иштирокида Глобал ташаббускорлик ҳисоботи (GRI) стандартларига асосан барқарор ривожланиш ҳисоботи (ESG) тайёрланди;

– 2022 йил 30 майда молиявий ҳисоботларнинг халқаро стандартларига мос келувчи 2021 йил учун молиявий ҳисобот “Делойт ва Туш” (Deloitte & Touche) халқаро аудиторлик компанияси томонидан аудитдан ўтказилиб, ижобий хулоса олинди;

– комбинат умумий захираларининг 90 фоизини ўзида мужассамлаштирган 30 та кон Австралия кодекси – JORC Code стандартлари талаблари асосида тўлиқ қайта баҳоланди;

– “Навоий КМК” АЖнинг тубдан янгича корпоратив тузилмаси ишлаб чиқилди ва жорий қилинди. Акциядорлик жамиятининг кадрлар салоҳиятини ошириш мақсадида “хэд-хантер” ташкилотларини жалб қилган ҳолда етакчи хорижий компанияларда фаолият юритган хорижий мутахассислар ва ватандошларни комбинатнинг раҳбарлик лавозимларига тавсия этиш ишлари олиб борилмоқда;

– халқаро консалтинг компаниялари билан биргаликда харидлар тизимини такомиллаштириш, унинг шаффофлигини таъминлаш ҳамда комбинатни 2030 йилгача стратегик ривожлантириш дастури ишлаб чиқилмоқда;

– 2020-2022 йиллар мобайнида Ҳукумат кафолатисиз 2,5 миллиард долларлик тўғридан-тўғри хорижий кредитларни, шу жумладан, ўтган йили жамият биринчи марта етакчи халқаро банклардан 5 йил муддатга узоқ муддатли синдикатлаштирилган кредитни жалб қилди. Битимнинг умумий қиймати 1,2 миллиард АҚШ долларини ташкил қилиб, маблағларни тақдим этишда “JP Morgan & Chase”, “Citi”, “Societe Generale”, “Credit Suisse”, “ICBC Standard”, “Halyk Bank” ва “Deutsche Bank” каби банклар иштирок этмоқда.

Маблағлардан комбинатнинг умумий корпоратив мақсадлари ва инвестиция дастурини молиялаштириш учун фойдаланилмоқда.

Президентимиз 2022 йил 20 декабрда Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига йўллаган Мурожаатномасида бу масалага тўхталиб, “Менинг катта ниятим – юртдошларимиз орасида юз минглаб мулкдорлар, акциядорлар пайдо бўлсин. Одамларимиз ўз омонатларини инвестиция қилиб, юқори даромадларга эга бўлсин. Шунинг учун топшириқ бердим. Кейинги йилда энг йирик 10 та компания ва тижорат банклари-нинг акциялари ўз аҳолимиз учун очиқ ва шаффоф савдога чиқарилади. Бу чинакам халқ IPOси бўлишига ишонаман”, деб таъкидлаган эди.

Юқорида қайд этганимиздек, давлатимиз раҳбари ўтган ҳафтада давлат мулкани хусусийлаштириш ишларининг ижроси ва бу борада жорий йилги режалар муҳокамаси юзасидан ўтказилган йиғилишда йирик корхона ва банклардаги давлат улуши “халқчил IPO” орқали сотилиши юзасидан кўрсатмалар берди. Бинобарин, Президентимизнинг жорий йил 24 мартдаги “Иқтисодиётда давлат иштирокини қисқартиришнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори билан хусусийлаштириш дастури тасдиқланди. Ҳисоб-китобларга кўра, мазкур дастур самарасида жорий йилда 13 триллион сўм тушум таъминланади, 3 мингта янги корхона ташкил этиш ва 50 мингта иш ўрни яратиш имконияти пайдо бўлади.

Мазкур қарорга кўра, илк бор “Навоий кон-металлургия комбинати” АЖ ҳам 2 фоиз акцияларини аҳолига таклиф этади. Акция пакетлари “битта акция – битта лот” тамойили асосида “халқчил IPO”ни ўтказиш тартибида оммавий савдолар орқали сотилади. Бунда акцияларни тўғридан-тўғри сотиб олиш имко-

нияти яратилади. Қимматли қоғозлари сотилган корхоналар беш йил давомида соф фойдасининг камида 30 фоизини дивиденд тўлашга йўналтиради.

Ҳам аҳоли, ҳам компанияга манфаат келтиради

“Халқчил IPO” акцияларни, биринчи навбатда, жисмоний шахсларга, яъни мамлакат фуқароларига сотишни таъминлайди. Акцияларга эгалик қилиш аҳолига компаниянинг ривожланиши ва ўсишидан фойда олиш имкониятини беради. Бу йиллик тўловлар дивидендлар ва акциялар нархининг ошиши орқали содир бўлади. Шунингдек, акцияларни сотиб олган аҳоли акциядорлар мажлисида овоз бериш йўли билан бизнесни бошқаришда қатнашади.

“Халқчил IPO” – халқ пулларини мамлакат иқтисодитини ўстиришга жалб қилиш усулидир. IPO давомида тўпланган маблағлар компанияларни янада ривожлантириш, активларни ўзлаштириш, ишлаб чиқаришни модернизация қилиш ва кенгайтиришга йўналтирилади, фонд бозорини фаоллаштиришга ёрдам беради.

Етакчи корхоналар акцияларини сотиб олиш имконияти билан сармоядорлар доираси кенгаяди. Қимматли қоғозларга талабнинг ортиши улар ликвидлигининг ошишига олиб келади ва бу, ўз навбатида, фонд бозори ривожланишига ижобий таъсир кўрсатади.

Аҳолининг қимматли қоғозларни сотиб олишдаги фаоллиги бозорга катта маблағ олиб келадиган йирик инвесторларни жалб қилади, миллий бойликни мамлакат фуқаролари ўртасида тақсимлайди.

Мисол учун, дунё тажрибасида кенг миқёсда хусусийлаштириш ва IPO жараёни Буюк Британияда Бош вазир Маргарет Тэтчер бошчилигида кузатилган. 1982-1987 йилларда Амершам Интернэшнл ядровий

тиббиёт компанияси, British Telecom, British Gas, British Airways ва Rolls-Royce компаниялари хусусийлаштирилган ва натижада мамлакатдаги акционер аҳоли сони 3 миллиондан 12-15 миллионгача ошган.

Шу билан бирга, IPO янги инвестиция имкониятларини яратиш ва соҳаларда ўсишни рағбатлантириш орқали иқтисодиётга ёрдам беради. Улар компанияларни тезроқ ривожлантиради ва бу одатда иш ўринлари яратилишига олиб келади. Кауффман жамғармаси томонидан 2012 йилда ўтказилган тадқиқот шуни кўрсатдики, 1996 ва 2010 йиллар оралиғида биржага чиқарилган 2 минг 700 дан ортиқ компания 2,2 миллион кишини иш билан таъминлаган ва жами савдоси 1 триллион доллардан ошган.

“Халқчил IPO” Навоий кон-металлургия комбинати учун қанчалик фойдали?

IPO ўтказиш – хусусийлаштириш усулларида бири. Сўнгги йилларда ҳукумат корхоналарни кимошди савдоси ва аризалар қабул қилиш йўли билан сотиш орқали иқтисодиётдаги иштирокини камайтиришга ҳаракат қилмоқда. Кўпинча давлатнинг ўзи иқтисодиётни давлат томонидан тартибга солишни камайтириш учун компанияларнинг улушини сотади.

Корхона учун IPO – манфаатли шартларда йирик инвестицияларни жалб қилиш усули. Молиявий манфаатлардан ташқари, корхона ўз обрўсини мустақамлайди ва кенг тан олинади.

Йирик корхоналарнинг IPOга чиқиши муҳим воқеа бўлиб, жамоатчилик ва оммавий ахборот воситаларида катта қизиқиш уйғотади. “Халқчил IPO” ёрдамида улар қўшимча сармояларни мамлакатнинг оддий фуқароларидан олади.

Акциядорлик жамияти шаклида фаолият юрита-

ётган корхона ўз ривожини учун инвестицияларни қимматли қоғозлар чиқариш ва жойлаштириш орқали жалб қилувчи қулай молиявий имкониятга эга бўлади. Корхона фаолиятини янада ривожлантириш, янги ишлаб чиқариш объектларини, шунингдек, қўшимча иш ўринларини яратиш мақсадида маблағ жалб этиш учун қимматли қоғозлар чиқариш ва жойлаштириш акциядорлик жамиятларига хос бўлган асосий хусусиятлардандир.

Яна бир муҳим томони, акцияларини IPOга чиқарган корхоналар инвесторлари олдида ҳисобдор ва шаффоф бўлишга мажбур бўлади. Шунинг учун улар ҳисоб юритиш тизимларини ислоҳ қилиб, замонавий технологиялардан фойдаланишга ўтади. Бу жараён айтишга қийинки қимматли қоғозлар бозорининг ривожланишига туртки беради.

Президентимизнинг комбинатимиз янги даври бошланишига дахлдор бўлган янги қарори унинг фаолиятини янада ривожлантириш, дунё миқёсида муносиб мавқени эгаллаш, халқаро фонд бозорида фаол иштирок этиб, тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб қилиш эвазига ишлаб чиқаришни кенгайтиришга йўналтирилган инвестицион лойиҳаларни жадал амалга ошириш, янги иш ўринлари ташкил қилиш ва халқимизнинг даромадини оширишга хизмат қилади.

*“Янги Ўзбекистон” газетаси,
2023 йил 31 март.*

БАЙРАМИНГИЗ МУБОРАК БЎЛСИН, АЗИЗ ҲАМКАСБЛАР!

Қадрли ҳамкасблар ва меҳнат фахрийлари!

Аввало, сиз, азизларни, сизларнинг тимсолингизда кўпминг кишилиқ жамоамизни касб байрами – Ўзбекистон Республикаси кончилиқ ва металлурія саноати ходимлари куни билан чин қалбимдан табриклаб, барчангизга ўзимнинг ҳурмат-эҳтиромимни билдираман.

Маълумки, мамлакатимизда кейинги йилларда кончилиқ ва металлурія саноати ходимлари куни кўтаринки руҳда нишонланиб келинмоқда. Республика раҳбарияти томонидан соҳа ходимларининг машаққатли ва шарафли меҳнатлари доимо эътироф этилаётганлиги ҳар биримизга чексиз қувонч ва фахр-ифтихор бағишлайди. Биз эса бундай эътиборга амалий ишларимиз билан жавоб бериб, касб байрамини доимо катта ютуқлар билан муносиб кутиб оламиз.

Кейинги йилларда Янги Ўзбекистонда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар ўз натижаларини бераётганлигига барчамиз гувоҳмиз. Ҳеч шубҳасиз, жорий йилнинг 30 апрели Ватанимиз тарихида муҳим тарихий кун сифатида муҳрланиб қолди. Янги Ўзбекистондаги ўзгаришларнинг мантиқий давоми сифатида биринчи марта умумхалқ референдуми асосида янгиланган Конституциямиз қабул қилинди. Мазкур сиёсий жараёнда халқимиз муҳтарам Президентимиз томонидан бундан олти йил олдин бошланган ислохотларимизга катта ишонч билан қараб, уларни тўла қўллаб-қувватлашини намоён этди.

Янги Ўзбекистоннинг Янги Конституцияси мамлакатимизнинг янги ривожланиш даврини бошлаб

бераёпти. Унинг марказида эса инсон қадри, унинг ҳуқуқлари, манфаати ва бахту саодати турибди.

Маълумки, муҳтарам Президентимиз 2022 йилнинг 20 декабрида Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига йўллаган Мурожаатномасида таъкидлаб ўтганларидек, соҳада амалга оширилаётган катта дастурлар беш йилдан кейин мамлакатимизда олтин ишлаб чиқаришни йилига 150 тоннагача ошириш имконини беради. Албатта, бу салмоқли рақам ортида Юртбошимизнинг бизнинг жамоамизга бўлган катта ишончи турибди, десам айни ҳақиқатни айтган бўламан. Бу ишонч эса зиммамизга улкан масъулият юклайди. Кейинги олти йилда жамоамиз томонидан амалга оширилган мисли кўрилмаган ишлар янги марраларни шараф билан забт этишимиздан далолат бериб турибди.

Жамоамизнинг фидойи, малакали муҳандис ва тажрибали мутахассисларининг тинимсиз меҳнатлари туфайли замонавий гидрометаллургия заводлари ишга туширилмоқда. Янги конлар очилиб, маъданларни ташиш учун темир йўллар қурилмоқда. Шу ўринда кейинги йилларда фойдаланишга топширилган 5- ва 7-гидрометаллургия заводлари, 2-гидрометаллургия заводининг “Б” блогини айтиб ўтиш жоиздир.

Яқин кунларда янги корхона - 6-гидрометаллургия заводини ишга тушириш арафасидамиз. Бу кейинги йиллардаги тўртинчи заводдир. Демак, аҳил жамоамиз ўз олдида қўйилган вазифаларни шараф билан бажармоқда.

Янги Ўзбекистоннинг бу-янги заводлари мамлакатимиз иқтисодиётини мустаҳкамлаш ва халқимиз фаровонлигини юксалтиришга муносиб ҳисса қўшаётганлиги ҳар биримиз учун фахрдир.

Бугун ишонч билан айта оламизки, мамлакатимиз кон-металлургия саноати, жумладан, комбинатимиз

учун янги юксалиш даври бошланди. Ишга туширилаётган заводларимизни лойиҳалашдан тортиб, энг мураккаб асбоб-ускуналар, масалан, гидрометаллургия заводлари учун тегирмонларни ҳам ўзимизда ишлаб чиқараётганлигимиз барчамизнинг катта ютуғимиздир.

Энг муҳими, айти пайтда замонавий завод ва ишлаб чиқариш корхоналари ишончли қўлларда. Чунки уларни ўзимизнинг қоракўзларимиз моҳирлик билан бошқариб, ютуқларни кўпайтиришга ҳисса қўшмоқдалар.

Халқимизда “Интилганга толе ёр” деган ажойиб мақол бор. 16 май куни комбинатда яна бир қувончли воқеа юз берди. Зарафшон қурилиш бошқармасининг тажрибали мутахассислари ва комбинат темирйўлчиларининг саъй ҳаракатлари билан “Турбай” конини гидрометаллургия заводлари билан боғловчи 52,2 километрлик темирйўл линияси қурилиши ниҳоясига етди.

Қадрли ҳамкасблар!

Бугун давр талабидан келиб чиқиб, комбинатда корпоратив бошқарув тизимини жорий қилиш, рақобатбардошликни ошириш мақсадида трансформация жараёнлари амалга оширилмоқда. Президентимизнинг қарори билан жорий йилда комбинатнинг 2 фоиз акциялари аҳолига таклиф этилади.

Қувончлиси шундаки, касб байрамимизни ҳар доимгидек эътироф этишга арзирли натижалар билан қарши олаяпмиз. Жорий йилнинг ўтган тўрт ойида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 18,8 трлн сўмни ташкил этиб, ўсиш суръати 102,5 фоиз бўлиши таъминланди. Инвестиция дастури доирасида 133,7 млн доллар маблағ ўзлаштирилиб, маҳаллийлаштириш

дастури доирасида қарийб 201 млрд сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Эришилаётган марраларда жамоамиз ҳар бир аъзосининг муносиб ҳиссаси бор.

Фурсатдан фойдаланиб, барчангизга мустаҳкам соғлиқ, оилавий тинчлик-хотиржамлик, шарафли ва машаққатли ишларингизга омадлар тилайман.

Байрамингиз муборак бўлсин, азиз ҳамкасблар!

*“Кончилар ҳаёти” газетаси,
2023 йил 19 май.*

МУСТАҚИЛЛИК – КУЧ-ҚУДРАТ МАНБАИ, БЕБАҲО НЕЪМАТДИР

Қадрли дўстлар!

Сиз, азиз ҳамкасблар ва меҳнат фахрийлари, сизларнинг тимсолингизда юртдошларимизни Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг ўттиз икки йиллик байрами билан чин қалбдан самимий табриклайман.

Юртимиз бўйлаб энг улуғ, энг азиз байрам шукуҳи кезмоқда. Истиқлол нашидаси дилларга чексиз қувонч улашмоқда. Халқимиз тарихий санани “Янги ҳаёт учун, Янги Ўзбекистон учун!” ғояси остида кўтаринки руҳ ва кайфиятда кутиб олмоқда. Навоий кон-металлургия комбинати бўлинмаларида ҳам қутлуғ байрам руҳига ҳамоҳанг тадбирлар бўлиб ўтмоқда. Ҳамкасбларимиз айём мавзусига мос маънавий-маърифий тадбирлар, мустақиллик ва янги Ўзбекистонда бўлаётган ўзгаришларни улуғловчи маърузалар, ижод намуналари орқали яна бир карра Истиқлол қадр-қиммати қанчалик азиз, аҳамиятли эканини англаб етишмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 27 июлдаги “Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг ўттиз икки йиллик байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида”ги қарорида таъкидланганидек, ўтган тарихан қисқа вақт давомида элимизнинг фидокорона меҳнати ва қатъияти билан миллий ўзлигимиз, қадимий тарихимиз, бой маданиятимиз, эзгу қадрият ва анъналаримиз қайта тикланди, давлат ва жамият ҳаётининг туб асослари ўзгариб, мамлакатимиз дунё ҳамжамиятида ўзининг муносиб ўрнига эга бўлди.

Дарҳақиқат, мустақиллик беқиёс куч-қудрат манбаи, бебаҳо неъматдир. Бу, тараққиёт ва фаровонли-

гимиз асоси бўлиб, халқимизни дориломон кунларга етказди. Халқимиз ўзининг мустаҳкам иродаси ва матонатини намоён этиб, тарихан қисқа фурсат ичида улкан юксалиш йўлини босиб ўтди. Мустақиллик йиллари, айниқса, кейинги етти йилда амалга оширилган ишларга ўзингиз гувоҳсиз. Ватанимиз тараққиётининг янги босқичида Юртбошимиз раҳбарлигида олиб борилган кенг қамровли ислохотлар Янги Ўзбекистон даврини бошлаб берди. Иқтисодиёт тармоқлари, соҳалар ривожига учун беқиёс имкониятларни яратди. Бунинг натижасида мамлакатимизнинг халқаро майдондаги нуфузи ва обрў-эътибори тобора ортиб бормоқда.

Қанчалик қийин бўлмасин, бугун биз фақат олдинга қараб бораяпмиз. Белни маҳкам боғлаб, сидқидилдан меҳнат қилиб, барча соҳаларда яхши натижаларни қўлга киритмоқдамиз. Албатта, бу осон эмас. Қўлга киритилаётган муваффақиятларга фақат ватанпарварлигимиз, фидойилигимиз туфайли эришяпмиз. Чунки юртга сидқидилдан хизмат қилиш фидойилик белгиси, биринчи даражали вазифадир. Навоий кон-металлургия комбинати жамоасининг жонкуяр ишчи-хизматчилари, муҳандис-техник ходимларида ана шундай фазилатлар мужассам, десам айни ҳақиқатни айтган бўламан. Зеро, кейинги йилларда амалга оширилган ишлар, қўлга киритилган ютуқлар шундан дарак беради. Бунинг кейинги етти йил мисолида олиб қарайдиган бўлсак, шу даврда 20 та йирик инвестицион лойиҳа тўлиқ якунлангани, бунинг ҳисобига комбинатда олтин ишлаб чиқариш ҳажми 2016 йилга нисбатан 21 фоизга, кумуш ишлаб чиқариш 46 фоизга ошгани қувонарли, фахрланишга арзигулик натижадир.

Жамоамизда ҳар бир ой, ҳар бир йилни ўзига хос ютуқлар билан якунлаш, тарихий саналар, қутлуғ

байрамларни муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш анъанага айланган. Бунга амал қилган ҳолда шу йилнинг ўтган етти ойини ҳам юқори иқтисодий кўрсаткичлар билан якунлашга эришдик. Хусусан, 37,3 триллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилиб, режа 110,5 фоизга бажарилди. Шу даврда Инвестиция дастури доирасида 261 миллион доллар маблағ ўзлаштирилди ва 389 миллиард сўмлик маҳаллийлаштирилган маҳсулотлар ишлаб чиқарилди. Бу натижалар замирида, албатта, ҳар бирингизнинг фидо-корона меҳнатингиз, муносиб ҳиссангиз мужассам. Бунинг учун барчангизга ўзимнинг самимий ташаккуримни билдираман. Мана шундай ғайрат-шижоат, улкан натижалар кейинги фаолиятингизда бардавом бўлишига ишонаман.

Шуни мамнуният билан таъкидлаш жоизки, мустақиллигимизнинг ўттиз икки йиллик байрамига муносиб туҳфалар ҳозирланди. Жумладан, қурилиши яқинда тугалланган 6-гидрометаллургия заводи ва Навоий машинасозлик заводи механик йиғув цехининг йирик габаритли деталларга ишлов бериш участкаси фойдаланишга топширилди. “Тўдақўл” дам олиш базаси негизида Халқаро шахмат мактаби, Зарафшон шаҳрида 504 ўринли ихтисослаштирилган мактаб-интернати каби объектлар қурилиб, ишга туширишга тайёр ҳолатга келтирилди.

Президентимизнинг “Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг ўттиз икки йиллиги муносабати билан давлат хизматчилари ҳамда ишлаб чиқариш ва ижтимоий-иқтисодий соҳалар ходимларидан бир гуруҳини мукофотлаш тўғрисида”ги Фармониға мувофиқ бир гуруҳ юртдошларимиз юксак давлат мукофотлари билан тақдирландилар. Жумладан, “Навоий кон-металлургия комбинати” акциядорлик жамияти-

нинг Марказий кон бошқармаси автосамосвал ҳайдовчиси Сайфидин Бахронов “Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган саноат ходими” фахрий унвони, “Ауминзо-Амантой” кони бошлиғи Авазхон Эзозхонов “Дўстлик” ордени, шунингдек, “Навоийуран” ДК “Учқудуқ” геотехнологик кони бурғилаш қурилмаси машинисти Бахтиёр Уташев “Шухрат” медали билан тақдирландилар. Меҳнатлари юксак даражада эътироф этилган ҳамкасбларимизни қўшалоқ шодиёна билан муборакбод этамиз.

Давлатимиз раҳбари айтганидек: “Орадан ҳали қанча йиллар, асрлар ўтади. Юртимизда янги-янги авлодлар дунёга келади. Миллий давлатчилигимизни тиклаб, бизга тараққиёт ва фаровонликка эришиш йўлида мана шундай беқиёс имкониятларни яратиб берган истиқлолимиз жонажон Ватанимизнинг шонли тарихида ҳамиша энг ёрқин, ўчмас саҳифа бўлиб қолади”.

Фурсатдан фойдаланиб, барчангизни Мустақиллик байрамининг ўттиз икки йиллиги билан муборакбод этаман. Сизларга мустаҳкам соғлик-саломатлик, оилавий бахту саодат, хонадонларингизга файзу барака, ишларингизда зафарлар тилайман.

Мустақиллигимиз абадий бўлсин!

*“Кончилар ҳаёти” газетаси,
2023 йил 31 август.*

ҲАР БИР КУН ИМКОНИАТ, КЕЛАЖАК ПОЙДЕВОРИ

Илм-фан ютуқлари ва илмий-техник тараққиёт туфайли инсоният учун йил сайин кенг имкониятлар яратилмоқдаки, бу, аввало, турмуш тарзимиз юксалиб боришига хизмат қилиши шубҳасиз. Давр юксак технологик ютуқларни тақдим этиш баробарида олдимизга кўплаб муаммоларни ҳам кўндаланг қўймоқда. Жумладан, дунёда рўй бераётган глобаллашув ва кескин рақобат шароитида кон-металлургия саноати корхоналари учун инновацион ғоялар, замонавий бозор талаблари асосида ишлаш, маҳсулот сифатини оширган ҳолда таннархини тушириш каби масалалар янада долзарб аҳамиятга эга бўлмоқда. Бинобарин, кундалик фаолиятда уларни ҳал этмасдан туриб, соҳада бирор жиддий натижага эришиб бўлмайди.

Шу соҳада қарийб 50 йилдан буён ишлаб келаётган бўлсам, кейинги йилларда амалга оширилаётган ишларимизни тасаввур ҳам эта олмасдик. Бугун Навоий кон-металлургия комбинатининг малакали муҳандис ва тажрибали мутахассислари мардона меҳнати, бунёдкорлик салоҳияти билан жамоа олдига қўйилган барча вазифаларни шараф билан бажаряпти. Албатта, бу ютуқларга эришишда ҳукуратимиз томонидан комбинатга зарур шароитлар яратиб берилиши муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Мустақиллик байрамининг ўттиз икки йиллиги амалга оширилган ишларимиз, оламшумул ютуқларимизни сарҳисоб қилиб, улуғвор режаларимизни белгилаб олиш учун муносиб санадир.

Аввало, юртимизнинг нафақат йирик шаҳарлари, балки энг чекка ҳудудлари қиёфаси, ишлаб чиқариш-

нинг турли соҳа ва тармоқлари ҳам тубдан ўзгарганини таъкидлаб ўтиш керак. Барча соҳаларда юз бераётган янгиланишлар, мустақиллик берган имкониятлар Ватанимизни иқтисодий ва ижтимоий жиҳатдан ривожлантиришда бизга куч-ғайрат бағишляпти. Энг улуғ ва энг азиз байрамимизнинг “Янги ҳаёт учун, Янги Ўзбекистон учун!” деган бош ғоя асосида кутиб олингани эса амалга оширилаётган ислохотлар изчиллиги ва бардавомлигининг далилидир.

Бунёдкорлик солномалари

2017 йилдан комбинат учун алоҳида ўзгаришлар даври бошланди, корхона тарихининг саҳифалари янгидан-янги ютуқ ва муваффақиятлар билан бойиди. Ўша йили Навоий кон-металлургия комбинатини ривожлантиришнинг 2026 йилгача мўлжалланган икки-та дастури қабул қилинди. Мазкур дастурларда ишлаб чиқаришни модернизация қилиш, техник ва технологик жиҳатдан қайта жиҳозлаш ҳамда янги қувватларни фойдаланишга топшириш, қазилма бойликлар захираларини қидириб топиш ва уларни кўпайтириш каби вазифалар қўйилди. Бу комбинатнинг барча соҳаларида янгиланиш, туб бурилиш ва улкан ўзгаришлар учун мустаҳкам асос яратди, десак асло муболаға бўлмайди. Давлатимиз раҳбари илгари сурган “Ҳар бир кун – бу имконият, ҳар бир кун – бу келажак пойдевори” шиори корхонамиз раҳбару ишчи-ходимларининг кундалик фаолият дастурига айланди.

Даставвал, бу ишларни амалга ошириш жуда қийинлигини ҳис этардик, ҳатто уларни бажаришга ишончимиз тўлиқ бўлмагани ҳам бор гап. Корхонамизнинг тажрибали муҳандис ва мутахассислари, лойиҳачи ва қурувчилари белгилаб берилган мураккаб, аммо шарафли вазифаларни бажариш учун куну тун елкама-елка туриб ишлашга киришди.

Комбинат жамоасини улкан марраларга руҳлантирган яна бир воқеа тўғрисида айтиб ўтсам. 2018 йилда комбинатнинг 60 йиллиги кенг нишонланди. Байрам муносабати билан мамлакатимиз раҳбарининг жаомизга йўллаган табригидаги “Навоий конметаллургия комбинатининг юксак профессионал малакали, аҳил ва истеъдодли жамоаси кенг миқёсли вазифаларни муваффақиятли адо этишига ишонаман...”, деган сўзлар кучимизга-куч, ғайратимизга-ғайрат қўшди.

Албатта, ҳар қандай катта иш хамирдан қил суғургандек осон битмайди. Зиммамизга юкланган вазифаларни амалга оширишда, аввало, қурилиш ишларини олиб бориш ҳамда технологик жараёнларни ишга туширишда бир қатор муаммоларга дуч келдик. Малакали мутахассисларимиз ва ҳамкорларимиз билан биргаликда уларга ечим топиб, ҳар бир масалани ўз вақтида ҳал этишга эришдик.

Бугун дунёда ҳар бир соҳага илмий ва амалий ёндашиб, янгиликларни изчил татбиқ этиб бориш ҳаётий заруратга айланмоқда. Бу омиллар саноат соҳасида, айниқса, катта аҳамият касб этади. Комбинатда инвестицион лойиҳаларни амалга ошириш жараёнида чуқур илмий ва амалий изланишлар олиб боришга тўғри келди. Илмий-тадқиқот лабораторияларимизда ўнлаб, юзлаб тажриба ўтказилиб, илмий хулоса ва таклифлар олинди. Бу борада олий ўқув юртлари ва илмий-тадқиқот институтларининг тажрибали олимлари билан доимий ҳамкорлик қилинди. Илмий ишланмаларнинг ишлаб чиқаришга жорий этилиши олтин таркибли маъдан ва урanni қазиб олиш ҳамда қайта ишлаш самарадорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтиришга замин яратди.

Жамоамиз ўзининг машаққатли ва шарафли меҳнати эвазига катта марраларни забт этиб борди. Ком-

бинатнинг 60 йиллик тарихида тўртта завод барпо этилган бўлса, кейинги олти йилда тўртта янги завод ишга туширилди. Йилига 5 миллион тонна маъданни қайта ишлайдиган 5-гидрометаллургия заводи, йиллик қуввати 16 миллион тонна техноген чиқиндиларни қайта ишлайдиган 7-гидрометаллургия заводи, йилига 12 миллион тонна маъданни қайта ишлайдиган 2-гидрометаллургия заводининг “Б” блоки каби учта завод қаторига мустақиллигимизнинг 32 йиллиги байрами арафасида фойдаланишга топширилган 6-гидрометаллургия заводи қўшилди. Айни пайтда лойиҳа қиймати 274,7 миллион доллар бўлган ва технологик жараёнлар тўлиқ рақамлаштирилган мазкур корхона ўз фаолиятини бошлади. Янги заводимиз йилига 4 миллион тонна рудани қайта ишлайди.

Шунингдек, “Мурунгов”, “Балпантов”, “Томдибулоқ”, “Пистали”, “Турбай”, “Чуқурқудуқ”, “Марказий-шимолий Амантой” конлари захираларини ўзлаштириш ишлари олиб борилди. Мазкур конларда қазиб олиш ишларини амалга ошириш учун йирик, замон талабларига жавоб берадиган кўплаб тоғ-кон техникалари харид қилинди.

Йирик инвестиция лойиҳалари доирасида Навоий кон-металлургия комбинати томонидан 2017-2022 йиллар мобайнида 12 та техник иқтисодий асос, 7 та техник иқтисодий ҳисоб-китоблар ишлаб чиқилди ва ҳукумат қарори билан тасдиқланди. 100 дан зиёд ишчи лойиҳалар тайёрланиб, давлат экспертизасидан ўтказилди.

Умуман олганда, комбинат томонидан 2017-2022 йилларда умумий қиймати қарийб 2,2 миллиард доллар бўлган 20 та йирик инвестицион лойиҳа ишга туширилди, 14 мингга яқин янги иш ўрни яратилди. Бунинг ҳисобига корхонада 2022 йилда 2016 йилга

нисбатан олтин ишлаб чиқариш ҳажми 21 фоиз, қумуш ишлаб чиқариш ҳажми 46 фоиз ошди.

Янги Ўзбекистоннинг ушбу янги заводлари мамлакатимиз иқтисодиётини мустаҳкамлаш ва халқимиз фаровонлигини юксалтиришга муносиб ҳисса қўшаётгани ҳар биримизга фахр-ифтихор бахш этади.

Бугун ишонч билан айта оламизки, кейинги етти йил мамлакатимиз кон-металлургия саноати, жумладан, комбинатимиз учун янги юксалиш даври бўлди. Ишга туширилаётган заводларимиз учун энг мураккаб асбоб-ускуна ва жиҳозлар, масалан, гидрометаллургия заводлари учун тегирмонларнинг ҳам ўзимизда ишлаб чиқарилаётгани салоҳиятимиз нечоғлиқ ошиб бораётганини кўрсатади. Айни пайтда замонавий завод ва ишлаб чиқариш корхоналари ишончли қўлларда бўлиб, уларни маҳаллий кадрларимиз бошқармоқда.

Самарадорликка эришиш йўлида

Яқинда келгуси етти йилда мамлакатимизнинг асосий ривожланиш йўналишларини белгилаб берувчи “Ўзбекистон – 2030” стратегиясининг лойиҳаси кенг жамоатчилик муҳокамасига қўйилди. Стратегиядан ҳар бир инсонга ўз салоҳиятини рўёбга чиқариши учун муносиб шароит яратиш, барқарор иқтисодий ўсиш орқали аҳоли ҳаёт тарзини янада яхшилаш, сув ресурсларини тежаш ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, қонун устуворлигини таъминлаш, халқ хизматидаги давлат бошқарувини ташкил этиш ҳамда мамлакатни хавфсиз ва тинчликсевар давлатга айлантириш ишларини давом эттириш каби йўналиш бўйича 100 та мақсад ўрин олган.

Стратегияда мамлакатимиз кон-металлургия саноатини ривожлантириш учун катта марралар олинмоқда. Жумладан, 2030 йилга бориб, Ўзбекистонда юқори даромадли маҳсулот учун зарур бўлган мис

ишлаб чиқариш 3,5 баробар (500 минг тонна), олтин – 1,5 баробар (155 тонна), кумуш – 3 баробар (500 тонна), уран – 3 баробар (10 минг тонна) ошади.

Навоий кон-металлургия комбинатида келгуси етти йилда 20 дан зиёд йирик инвестиция лойиҳаларининг амалга оширилиши режалаштирилган. Бинобарин, “Кокпатас ва Довгизтов олтин конларида маъдан қазиб олишнинг 3-босқичи”, “Навоий вилояти Навбаҳор туманидаги Сармиш кони захирасини очиш ва қайта ишлаш”, “Нукракон” ва “Космоначи” конларидан кумуш таркибли маъданларни қазиб олиш ва қайта ишлаш мажмуасини қуриш”, “7-ГМЗ қайта ишлаш қувватини кенгайтириш”, “Олтинни уюмда эритиш цехини реконструкция қилиш”, “Янги Довон-Тошкон конида маъданларни қазиб олишни кенгайтириш”, “Мурунгов конини ўзлаштиришнинг (V навбати) 2-босқичи” каби инвестиция лойиҳаларини ҳаётга татбиқ этиш натижасида нафақат қимматбаҳо металллар ишлаб чиқариш ҳажми ошади, балки минглаб янги иш ўринлари яратилади.

Инвестиция лойиҳаларининг истиқболли амалга оширилиши ва келгуси даврларда йирик самарадорликка эришиш учун ҳозирнинг ўзидаёқ Навоий кон-металлургия комбинати томонидан кўплаб лойиҳа, геологик, технологик ва экологик қидирув ишлари олиб борилмоқда. Қолаверса, инвестиция лойиҳаларини ишлаб чиқишда халқаро ESG (Enviromental, Social, Governance) тамойилларини жорий этиш бўйича таҳлилий маълумот ва ҳисоб-китоблар тайёрланмоқда. Айни пайтда лойиҳаларни босқичма-босқич амалга ошириш ишлари, яъни лойиҳа концепцияси, йириклаштирилган техник-иқтисодий асослар йўналишида изчил ишлар бажарилмоқда. Бу вазибаларни ўз вақтида бажариш ва ишлаб чиқариш кўрсаткичларини янада ошириш учун комбинат барча имконият ҳамда ресурсларга эга.

Президентимизнинг лавозимга киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталари қўшма мажлисидаги нутқида “Мамлакатимизда бугун мавжуд бўлган саноат салоҳияти, очиқ айтиш керак, дунёдаги қўпгина давлатларда йўқ. Биз мана шундай ноёб салоҳиятимизни янада ривожлантириш, юртимизни қудратли индустрия маконига, юқори технологиялар, инновациялар, жаҳон бозорида рақобатбардош бўлган сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган **замонавий мамлакатга айлантириш бўйича катта-катта дастурлар қабул қилганмиз ва уларни албатта амалга оширамиз. Биз нафақат моҳир пахтакор ва боғбонлар ўлкаси, балки IT бўйича юқори малакали мутахассислар, инженер ва энергетиклар, кончи ва металлургиялар, физик ва кимёгарлар мамлакати бўлишимиз керак**”, деб айтган фикрлари кон-металлургия соҳаси вакиллари учун катта ишонч ва масъулиятдир.

Бугун комбинат жамоаси олдида қўйилган вазифаларни амалга ошириш ҳар биримиздан фидойиликни талаб этади. Бунинг учун замон билан ҳамнафас тарзда дадил ҳаракат қилишимиз керак.

Комбинатнинг аҳил жамоаси ишлаб чиқаришга юқори технология ва инновацияларни жорий этган ҳолда, янги Ўзбекистон кон-металлургия саноати ривожини янги поғонага олиб чиқиш, рақобатбардош, сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш орқали жаҳон бозоридан мустақкам ўрин эгаллаш йўлида бор куч-ғайратни ва билимини ишга солади.

*“Янги Ўзбекистон” газетаси,
2023 йил 3 сентябрь.*

БАШАРИЯТ ТАҚДИРИГА ДАХЛДОР ЧАҚИРИҚ

Давлатимиз раҳбарининг БМТ Бош Ассамблеясининг 78-сессиясидаги нутқи кенг жамоатчиликда – давлат раҳбарлари, сиёсатчилар, экспертлар, халқаро ташкилотлар ҳамда ОАВ вакиллари эътиборини тортиб, катта қизиқиш уйғотди. Айтиш мумкинки, давлатимиз раҳбарининг нутқи башарият тақдирига дахлдор катта чақириқ бўлди.

Унда дунёда айна пайтда халқаро муносабатлар тизимида фундаментал ўзгаришлар юз бераётгани, жаҳон миқёсида инқирозлар кузатилаётгани, глобал муаммолар ва халқаро ҳуқуқ меъёрларида чекинишлар, геосиёсий қарама-қаршиликлар кучаяётгани, ҳар хил тўсиқлар вужудга келаётгани, бу кескинлик ортишига сабаб бўлаётгани таъкидлаб ўтилди. Ишончимиз комилки, нутқда олға сурилган таклифлар, келтирилган барча оғриқли муаммолар жамоатчиликни бефарқ қолдирмай, барчани огоҳликка, ҳамжиҳатликка чорлади.

Янги Ўзбекистон ҳар доим ўз позициясида маҳкам туриб, халқаро миқёсдаги муаммоларни биргаликда ҳал этиш, ҳамкорлик қилишга ҳар доим тайёр эканини билдириб, барча халқаро мажбуриятларни тўла ва қатъий бажариб келаётган тинчликсевар давлатдир. Ҳар доим ташаббусни қўлга олиб, дўстона алоқаларни мустаҳкамлаш тарафдори бўлиб келяпти. Бу юртимиз ташқи сиёсати стратегиясида ҳам ўз аксини топган.

Юртбошимиз анжуманда мамлакатимизда кечаётган туб ислохотлар, ўзгаришлар, “Ўзбекистон – 2030” стратегияси, “Инсон қадри ва манфаатлари учун” деган эзгу ғоя остида кенг қамровли ишлар амалга оши-

рилаётганига ҳам эътибор қаратди. Бу, албатта, дунё жамоатчилигида катта таассурот қолдирди.

Давлатимиз раҳбари нутқидан келиб чиқиб, бугунимиз ва келажагимиз билан боғлиқ баъзи бир қарашлар, фикр-мулоҳазалар ва таҳлилларимни ўзим меҳнат қилаётган Навоий кон-металлургия комбинати билан боғлаб билдирмоқчиман.

“Ўзбекистон – 2030” стратегиясида кон-металлургия саноати корхоналари олдига катта вазифалар қўйилди. Жумладан, 2030 йилга бориб Ўзбекистонда юқори даромадли маҳсулот учун зарур бўлган мис ишлаб чиқариш 3,5 баробар, олтин 1,5 марта, кумуш 3 карра, уран 3 баробар ошади. Бунинг учун биз етарли имкониятлар, захираларга эгамиз. Айни пайтда бу марраларни кўзлаб ишларни бошлаб юборганмиз.

Яна бир мисол. Президентимиз ўз нутқида БМТ Бош қотиби томонидан илгари сурилган “Иш ўринларини яратиш ва ижтимоий ҳимоя глобал акселератори” борасидаги ташаббусни қўллаб-қувватлашини билдирди. Бу ҳам дунё ва юртимиз ҳаётидаги энг долзарб масалалардан биридир. Ўзбекистонда янги иш ўринлари яратиш, халқимиз ижтимоий ҳимояси йўлида кенг қамровли ишлар бошлаб юборилганига анча бўлди. Соҳаларда қўлга киритилаётган дастлабки натижалар ҳам кўзга ташланмоқда. Буни узоққа бормай, биргина комбинат мисолида олиб қарайдиган бўлсак, кейинги етти йилда минглаб ишсизлар, битирувчи ёшлар бандлиги таъминлангани фикримизга мисолдир.

Таъкидлаш жоизки, инсон капиталини ривожлантириш ва креатив ёш авлодни тарбиялаш стратегик вазифаларимиздан биридир. Кўп йиллик тажрибага эга соҳа вакили сифатида айтадиган бўлсам, ёшларга бўлган эътибор ҳозиргидек юқори ўринга чиққан

эмас. Ўз кучи, интилиши билан илм чўққиларини эгаллаш, юртимиз ва чет элдаги нуфузли олийгоҳларда ўқиш, касбли бўлиш, меҳнат орқали яхши лавозимларда ишлаш учун имкониятлар яратилган.

Бугун улар нафақат ишли бўляпти, балки креатив фикрлайдиган ёшларга замонавий корхоналарни, технологияларни бошқаришни ишониб топширяпмиз. Айни пайтда 7 та гидрометаллургия заводи раҳбарларининг ўртача ёши 30-35 атрофида. Бу комбинат тақдири, келажаги ишончли қўлларда эканлигидан далолат. Ёшларни тарбиялаш бундан кейин ҳам давлатимизнинг бевосита ғамхўрлиги остидаги бош вазирамиз бўлиб қолади.

Давлатимиз раҳбари яна бир долзарб, ташвишли муаммога тўхталиб ўтди. Жумладан, ҳозирги вақтда дунёда кескин экологик вазият кузатилаётгани, сайёрамиз миқёсида учта инқироз, яъни иқлим ўзгариши, биохилмахиллик йўқолиши ва атроф-муҳит ифлосланиши кучаяётганини айтиб ўтди. Бу – бор гап. Орол фожиаси, иқлим ўзгариши, сув танқислигини ва юзага келган бошқа муаммоларни ўз кўзимиз билан кўриб турибмиз. Бунга асло бефарқ қараб бўлмайди. Ҳозирдан таъсирчан чоралар кўрмасак, эртага кеч бўлади. Президентимизнинг шу мавзудаги теран мулоҳазаси, билдирган таклифлари дунё ҳамжамияти томонидан тўла қўллаб-қувватланди.

Мухтасар айтганда, давлатимиз раҳбарининг нуфузли минбарда янграган нутқи тарихий воқелик бўлди. Президентимизнинг сермазмун чиқиши орқали дунё яна бир карра янги Ўзбекистонни кашф этди.

*“Халқ сўзи” газетаси,
2023 йил 21 сентябрь.*

ФИДОЙИЛИК ВА ЖАСОРАТ ТАРИХИ

Навоий кон-металлургия комбинати жаҳондаги олтин ишлаб чиқарувчи энг йирик компаниялардан бири. Бундай мақом ва нуфузга соҳага қаратилаётган катта эътибор, яратилаётган имкониятлар ҳамда корхонада фаолият юритаётган малакали муҳандис ва тажрибали мутахассисларнинг фидокорона меҳнати туфайли эришилмоқда. Бунинг натижасида Қизилқум саҳросида ривожланган ишлаб чиқариш, транспорт ва ижтимоий инфратузилмани ўзида мужассам этган замонавий кон-металлургия мажмуаси вужудга келди. Айни кунларда корхона ташкил этилганлигининг 65 йиллиги кенг нишонланмоқда.

Кўҳна тарих шодасида...

Ўзбекистон ҳудудида қадимдан кон-металлургия тараққий этган. Агар Европа Уйғониш даврида адабиёт ва санъат асарлари, архитектура дурдоналари, тиббиёт ва инсонни англаш борасида янги кашфиётлар юзага келган бўлса, Шарқ Уйғониш даврининг ўзига хос хусусияти, аввало, математика, астрономия, физика, кимё, геодезия, фармакология, тиббиёт каби аниқ ва табиий фанлар, шунингдек, тарих, фалсафа ва адабиёт ривожига намоён бўлади. Бинобарин, буюк аллома ва мутафаккир боболаримиз бебаҳо асарларининг наинки минтақа, балки дунё кон-металлургия соҳаси тараққиётида ҳам ўрни беқиёсдир.

Масалан, буюк қомусий олим Абу Райҳон Берунийнинг қимматбаҳо жавоҳирлар ҳақида билимлар китоби, яъни “Минерология” асарида ноёб тошлар ва минераллар ҳамда металлларнинг номлари, кимёвий ва физик хоссаларини аниқлаш, эритиб синаш, солиштирма оғирлигини ўлчаш, конларда мавжуд

деярли ҳамма қимматбаҳо маъданлар, уларнинг қотишмалари ҳақида илмий маълумотлар баён этилган. Мазкур асар бугунги кунда ҳам ўз илмий қимматини йўқотган эмас. Бу кон-металлургия соҳаси юртимизда қадимдан илмий манбаларга таянган ҳолда ривожланганидан шохидлик беради.

XX аср ўрталарида мамлакатимиз заминиде ер ости бойликларининг катта захиралари қидириб топилди. Ўзбекистон ҳудудида истиқболли олтин конлари мавжудлиги ҳақидаги илмий башоратлар тўлиқ тасдиқланди. Геологларнинг янги авлоди – жаҳонда тан олинган Ҳабиб Абдуллаев, Ҳабибулло Тўлаганов, Иброҳим Ҳамробоев каби олимлар ва уларнинг шогирдлари етишиб чиқди, соҳа мактабига асос солинди. Бу мактаб чет элларда ҳам шуҳрат қозонди.

Мустақиллик йилларида юртимизда янги фойдали конлар очиш, минерал хомашё базасини ривожлантириш борасида тизимли ишлар қилинди. Соҳани жадал ривожлантириш, айниқса, қазилма бойликларни излаб топиш, геологик қидирув ишлари самарадорлигини оширишда Т.Шоёкубов, Н.Аҳмедов, Ф.Исломов каби таниқли геологларнинг хизматлари катта бўлди. Ўзбекистон ҳудудидаги ер ости бойликлари халқимиз фаровонлигини ошириш, мамлакат равнақи ва иқтисодиётини мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Қизилқумдаги бойликларни ўзлаштиришда фаол қатнашган минглаб муҳандис, қурувчи, энергетик, кончи ва металлургларнинг номлари Навоий кон-металлургия комбинатининг шонли тарихига зарҳал ҳарфлар билан битилган.

Бундан 65 йил муқаддам Навоий кон-металлургия комбинати ташкил топиши билан Қизилқум саҳросида уран ва олтин конларини ўзлаштириш ишлари бошланган эди.

Асрлар мобайнида бағрида жавоҳирлар сақлаб ётган саҳрога саноат кириб келди. Ўша даврда кончилик соҳасининг тажрибали муҳандис ва мутахассислари унинг бийдай кенгликларида кон ва шахталар, гидрометаллургия заводлари, автомобиль ва темир йўллар барпо этди. Юртимизда қимматбаҳо металлларни қазиб олиш ҳамда уларни қайта ишлаш, иқтисодиёт учун стратегик аҳамиятга эга улкан минерал бойликларнинг кенг миқёсда ўзлаштирилишига тамал тоши қўйилди.

Бу заминда мазкур саноат мажмуаси негизида буюк шоир ва мутафаккир бобомиз номи билан аталган кўркам ва замонавий Навоий шахрига асос солинди. Кон бошқармалари ва йирик саноат объектлари негизида Учқудуқ, Зарафшон, Нуробод, Заркент ва Маржонбулоқ каби шаҳарлар барпо этилди.

Комбинатнинг 65 йиллик шонли тарихида билим ва тажрибаси, маҳорати ва касбига садоқатини соҳаривожига бахшида этиб, фидокорона меҳнат қилган минглаб кончи ва металлурглари, геологлари, қурувчилар ва бошқа касб эгаларининг машаққатли меҳнатлари мужассам.

Тараққиётнинг янги босқичида

Навоий кон-металлургия комбинати учун кейинги йиллар тараққиётнинг янги даврини бошлаб берди. Бу даврда корхонада мавжуд конлардаги қимматбаҳо металллар захирасини кўпайтириш, янгиларини ўзлаштириш, гидрометаллургия заводлари барпо этиш ҳамда ишлаб чиқариш қувватларини ошириш бўйича кенг кўламли ишлар қилинди. Натижада корхона дунёдаги қимматбаҳо металллар ишлаб чиқарувчи етакчи компанияларнинг олдинги қаторидан ўрин эгаллаб келяпти. Бугунги байрам амалга оширилган улкан ишларимиз, оламшумул ютуқларимизни сарҳи-

соб қилиб, келгуси режаларимизни белгилаб олиш учун муносиб санадир.

Корхонамиз қазилма бойликларни геологик қидириш, қазиб олиш, қайта ишлаб, рақобатбардош ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришгача бўлган технологик занжирга боғланган йирик саноат кластери сифатида фаолият юритмоқда.

Комбинатда давлатимиз мустақиллигигача иккита гидрометаллургия заводи барпо этилган бўлса, истиқлол йилларида олтита завод, шундан тўрттаси кейинги етти йилда ишга туширилди. Жумладан, йилига 5 миллион тонна маъданни қайта ишлайдиган 5-гидрометаллургия заводи, йиллик қуввати 16 миллион тонна техноген чиқиндини қайта ишлашга мўлжалланган 7-гидрометаллургия заводи, 2-гидрометаллургия корхонасининг йилига 12 миллион тонна маъданни қайта ишлайдиган иккинчи навбати, жорий йилда эса Нурота туманида «Пистали» кони негизида йилига 4 миллион тонна маъданни қайта ишлайдиган 6-гидрометаллургия заводи фойдаланишга топширилди. Эришилаётган бундай ютуқлар замирида, энг аввало, юртимиздаги тинчлик ва осойишталик, яратилаётган имкониятлар, иккинчидан, қабул қилинган дастурларни амалга оширишда комбинат жамоаси доимо қўллаб-қувватланиши, учинчидан, халқимизнинг бунёдкорлик руҳияти ва касбининг фидойиси бўлган кончиларнинг беқиёс меҳнати ётибди.

Кон-металлургия комбинатида 2017-2026 йилларда қимматбаҳо металллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш дастури қабул қилиниб, 2026 йилда олтин ишлаб чиқаришни 30 фоиз ошириш вазифаси қўйилганди. Бу вазифа ниҳоятда мураккаб ва масъулиятли, уни бажаришга ишониш ҳам қийин эди. Ҳукуратимиз кўмаги, жамоамизнинг сермашаққат меҳнати, мутахассисла-

римизнинг билими, салоҳияти, астойдил изланиши ва интилиши туфайли вазифа муддатидан икки йил олдин, 2024 йилда сўзсиз уддаланади. Бундан кўринадики, кейинги етти йил мамлакатимиз кон-металлургия саноати тараққиёти, жумладан, комбинатимиз учун янги юксалиш даври бўлди.

Ер ости ҳазиналаридан оқилона ва самарали фойдаланиш юртимиз равнақига хизмат қилади. Олтин захиралари кўплиги, маъдан қазиб олиш технологик шароитлари қулайлиги учун “Мурунгов” олтин кони “жаҳоннинг ноёб жавоҳири”, “аср мўъжизаси” деб ҳам аталади.

Канаданинг Kitco халқаро таҳлилий маркази маълумотларига кўра, Қизилқум кенгликларида жойлашган мазкур кон кейинги йиллар давомида олтин қазиб олиш бўйича жаҳонда етакчи ўринни эгаллаб келяпти. Ўтган йили конда 2 миллион унциядан зиёд (1 унция – 31,1 грамм) олтин қазиб олинди.

Бугунги кунда ишлаб чиқаришга инновацион ишланмалар, рақамлаштириш ва ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш, дастгоҳсозлик маҳсулотларини ишлаб чиқаришда ҳам энг замонавий корхона мақомини эгаллаб келмоқда.

Муҳандис ва мутахассислар изланишлари натижа-сида “Мурунгов” конида жаҳонда ягона ва ноёб, қия-лик бурчаги 37 даража ва умумий узунлиги 1 минг 802 метр бўлган тик-қия конвейер (КНК-270) ишга туширилган. Бу кон-металлургия саноати тарихида оламшумул янгиликдир. Унинг фойдаланишга топширилиши туфайли конда маъданни транспортда ташиш масофасини 4,5 километр, кўтариш баландлигини эса 285 метр қисқартиришга эришилди. Конвейернинг иқтисодий самараси жуда катта бўлмоқда. Бу юрти-мизда меҳнат қилаётган ҳар бир кончига ифтихор ва

ғурур туйғусини бахш этиши баробарида янги марраларни эгаллашга руҳлантиради. Айни пайтда қиймати 733,9 миллион доллар бўлган “Мурунгов конини ўзлаштириш (5-навбати) 1-босқич” инвестицион лойиҳаси амалга ошириляпти.

Бугунги кунда ўзбек олтинининг юқори сифати бутун дунёда эътироф этилгани, мамлакатимиз олтин-валюта захиралари ортиб, иқтисодий салоҳияти юксалиб бораётганида ҳам иқтисодиётимиз локомотиви ҳисобланган Навоий кон-металлургия комбинати кўп миллатли меҳнат жамоасининг хизмати беқиёс.

Кейинги йилларда комбинат фаолиятини янада ривожлантириш, замонавий корпоратив бошқарув тизимини жорий қилиш, маҳсулот рақобатбардошлигини янада ошириш, мавжуд ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш ва, энг асосийси, соҳага тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб қилиш мақсадида Президент ва ҳукуматнинг қатор ҳужжатлари қабул қилиниб, куйидагилар амалга оширилди:

- хорижий инвесторлар талабларига мувофиқ, халқаро аудиторлик компанияси иштирокида Глобал ташаббускорлик ҳисоботи (GRI) стандартларига асосан барқарор ривожланиш ҳисоботи (ESG) тайёрланди;

- бизнес жараёнларни оптималлаштириш лойиҳаси доирасида “1С ERP: Холдингни бошқариш” бухгалтерия ва молиявий ҳисоботларни юритиш электрон тизими жорий қилинди;

- НКМК балансидаги қимматбаҳо металллар захираси Австралиянинг JORC Code стандартлари талаблари асосида қайта баҳоланди;

- халқаро экспертлар ва етакчи консалтинг компанияларини жалб қилган ҳолда корпоратив бошқарувнинг замонавий усулларига мос равишда НКМК АЖнинг тубдан янгича корпоратив тузилмаси ишлаб

чиқилди ва жорий қилинди. Акциядорлик жамиятининг кадрлар салоҳиятини ошириш мақсадида “хэд-хантер” ташкилотлари билан ҳамкорликда етакчи хорижий компанияларда фаолият юритган хорижий ва маҳаллий мутахассисларни комбинатнинг раҳбарлик лавозимларига жалб қилиш ишлари олиб борилмоқда;

– 2022 йил учун молиявий ҳисоботларнинг тўлиқ мажмуаси Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларига мувофиқ тайёрланди. Ҳисобот “Делойт ва Туш” халқаро аудит компанияси томонидан аудитдан ўтказилди ва ижобий хулоса олинди;

– комбинат томонидан биринчи марта етакчи халқаро банклардан 5 йил муддатга узоқ муддатли синдикатлаштирилган кредит жалб этилди. Битимнинг умумий қиймати 1,2 миллиард долларни ташкил қилиб, маблағни тақдим этишда JP Morgan & Chase, Citi, Societe Generale, Credit Suisse, ICBC Standard, Halyk Bank ва Deutsche Bank каби молия ташкилотлари иштирок этмоқда. Маблағдан жамиятнинг умумий корпоратив мақсадлари ва инвестиция дастурини молиялаштириш учун фойдаланилмоқда.

Корхонада янгиланиш жараёнининг мақсадлари ва устувор йўналишларини белгилайдиган 2023-2025 йилларга мўлжалланган трансформация дастури тасдиқланган. У ресурслар базасини ривожлантириш, асосий ишлаб чиқариш ва ёрдамчи жараёнларнинг операцион самарадорлигини ошириш, рақамлаштиришни кенг жорий қилиш, инвестицион жараёнларни ривожлантириш ва лойиҳавий қарорларни мақбуллаштириш, ESG ва саноат хавфсизлигини таъминлаш каби йўналишларни қамраб олган.

Шу билан бирга, “Бостон консалтинг групп (BCG)” халқаро консалтинг компаниясини жалб этган ҳолда

НКМК АЖнинг 2023-2030 йилларга мўлжалланган рақамли трансформация стратегияси ишлаб чиқилди. Стратегия комбинат фаолиятининг асосий йўналишлари бўйича 12 та рақамлаштириш дастурини ўз ичига олади. Ягона кон-геология ахборот тизими, узоқ ва ўрта муддатли режалаштириш, кон ишларини бошқариш, рақамли гидрометаллургия, кон-металлургия заводларининг технологик жараёнини бошқариш учун йўл-йўриқ кўрсаткичлар, меҳнат муҳофазаси ва саноат хавфсизлиги ҳамда экологик мониторинг ягона платформаси ва йўналишлар бўйича дастурлар шулар сирасига киради.

Бугун ишга туширилаётган заводларимиз учун энг мураккаб асбоб-ускуна ва жиҳозлар, масалан, гидрометаллургия заводлари учун тегирмонлар ҳам ўзимизда ишлаб чиқарилаётир.

Ёшлар – корхона таянчи ва келажаги

Энг катта ютуқларимиздан яна бири – барпо этилган замонавий ишлаб чиқариш корхоналарини ташаббускор, билимли ва шижоатли ёшлар бошқараётгани. Сўнгги йилларда ёшларга кенг имкониятлар эшиги очиб берилмоқда. Негаки, ёшлар давлатнинг ҳал қилувчи кучи, эртамиз эгалари, юртнинг катта бойлиги, бебаҳо хазинасидир.

Илм-фан ҳар бир мамлакатнинг бугунги куни ва келажагини белгилайдиган муҳим соҳа. Шу маънода, ёшларнинг илм-фан сирларини ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ ўрганиши, интеллектуал салоҳиятини доимо ошириб бориши, уларни ўз қатъий позициясига эга, кечаётган ислохотларнинг фаол иштирокчиси, интилувчан ва фидойи, юрти ва касбига садоқатли шахс сифатида тарбиялаш ниҳоятда муҳимдир.

Кадрлар, айниқса, малакали кадрларга эҳтиёж доимо долзарб масала бўлиб келган. Ўтказиладиган ҳар

қандай ислохотда малакали мутахассисларнинг ўрни жуда катта. Негаки, бугунги кунда илм-фан ютуқлари ва янги технологияларсиз ҳеч бир соҳа ривожланмайди.

Кон-металлургия саноати корхоналари учун малакали муҳандис кадрлар тайёрлаш ҳамда фан, таълим ва ишлаб чиқариш интеграциясига эришиш мақсадида Навоий давлат кончилиги ва технологиялар университетининг илмий-педагогик салоҳияти оширилаётгани, моддий-техник базаси мустаҳкамланаётгани соҳа тараққиётида муҳим аҳамиятга эга бўлмоқда.

Университет замонавий ўқув биносига эга. Лабораториялар сўнгги русумдаги асбоб-ускуналар билан жиҳозланган, унда профессор-ўқитувчилар ва талабалар илмий-тадқиқотлар қилиши учун барча шароит яратилган. Бундан ўн йил илгари мазкур даргоҳда чет эллик талабалар таҳсил олади ва соҳанинг таниқли профессорлари маъруза ўқийди, деса ҳеч ким ишонмасди. Бу эса бугунги куннинг оддий ҳақиқатига айланган. Айни пайтда университетда 150 нафарга яқин хорижлик талаба таҳсил олади. 62 нафар профессор-ўқитувчи хорижий тил сертификатига эга. Жами мутахассислик фанларининг 23,2 фоизи, жумладан, 79 та фан инглиз тилида ўқитилмоқда. Бу жараён 600 нафарга яқин талабани қамраб олган. Олий даргоҳнинг 3 ходими Япониянинг Акита ва Канаданинг Макгилл (McGill University) университетлари ҳамда Н.Э.Бауман номидаги Москва давлат техника университетида докторантурада таҳсил олмоқда.

Ҳозир университетда 35 фан доктори, 133 фан номзоди (PhD) фаолият юритмоқда. Илмий салоҳият 56,6 фоизни ташкил этади. Унинг негизига “Навоий” илмий-технология саноат парки ташкил этилиб, рудани тайёрлаш, бойитиш, минералларни флотация, гидрометаллургия ва пирометаллургия усуллари билан

қайта ишлаш каби лабораториялар фаолият кўрсатмоқда.

Корхонамизда университет билан яқин ҳамкорлик мавжуд. Негаки, ҳар йили мазкур олийгоҳни тугатаётган юзлаб ёшлар комбинат бўлинмаларига ишга келади. Уларнинг ўз соҳаси бўйича етук ва малакали мутахассис бўлиб етишишида илм-фан, таълим ва ишлаб чиқариш интеграциясининг яхши йўлга қўйилгани қўл келяпти. Бунинг ҳисобига ёшлар корхоналарга борганидан кейин тезда ишлаб чиқариш жараёнига киришиб, унинг сир-асрорларини ўзлаштирмоқда.

Истиқбол режалари

Бугунги кунда дунёда содир бўлаётган ўзгаришлар ва кучли рақобат комбинат жамоаси зиммасига бири-биридан муҳим вазифаларни юкламоқда. Ҳар бир ишимизга илмий ва амалий ёндашиб, янгиликларни изчил татбиқ этиб бориш ҳаётий заруратга айланмоқда.

“Ўзбекистон – 2030” стратегиясида кон-металлургия саноати корхоналари олдига катта вазифалар қўйилган. Жумладан, 2030 йилга бориб Ўзбекистонда юқори даромадли маҳсулот учун зарур мис ишлаб чиқариш 3,5 баробар, олтин – 1,5 баробар, кумуш – 3 баробар, уран – 3 баробар ошади.

Бу борада Навоий кон-металлургия комбинати жамоаси ҳам ўз олдига катта марраларни қўйган. Келгуси етти йилда комбинатда 20 дан зиёд йирик инвестиция лойиҳаси амалга оширилиши режалаштирилган. “Кокпатас ва Довгизтов олтин конларида маъдан қазиб олиш. 3-босқич”, “Нуқракон ва Космоначи конларидан кумуш таркибли маъданларни қазиб олиш ва қайта ишлаш мажмуасини қуриш”, “7-ГМЗ қайта ишлаш қувватини кенгайтириш”, “Мурунгов ко-

нини ўзлаштиришнинг (5-навбати) 2-босқичи” каби инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш натижасида комбинатда қимматбаҳо металлار ишлаб чиқариш ҳажми ошади ва минглаб янги иш ўрни очилади.

Қолаверса, бу ерда қатор янги юқори технологик ишлаб чиқаришларни яратишимиз, рақобатбардош саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кенгайтиришимиз, ҳудуднинг улкан табиий, ишлаб чиқариш, меҳнат ва интеллектуал салоҳиятини янада тўлиқ рўёбга чиқаришимиз лозим.

Ишончимиз комилки, комбинатимизнинг юксак касбий маҳоратга, бой билим ва малакага эга жамоаси бу муҳим ҳамда дастуруламал вазифаларни шараф билан ўз вақтида уदдалайди.

*“Янги Ўзбекистон” газетаси,
2023 йил 15 ноябрь.*

КОМБИНАТ ЯНГИ ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА

Азиз ҳамкасблар!

Аввало сиз, кончи ва металлурглар, энергетик ва қурувчилар, машинасозлар ва лойиҳачилар, корхонамизда меҳнат қилаётган барча касб эгаларини, қадрли фахрийларимиз ва шижоатли ёшларимизни Навоий конметаллургия комбинати ташкил топганлигининг 65 йиллиги муносабати билан қизғин табриклайман.

Ҳар бир давр ўз қаҳрамонларини яратади. Одамнинг илк бор космосга парвози, Ой сатҳига қадам қўйиши илм-фан, инсоният ақл-идроки, тафаккур оламининг беқиёс ифодаси, ҳақиқий қаҳрамонлик ва жасорат намунаси сифатида тарих саҳифаларида муҳрланган. Мен қаҳрамонлик тушунчасини кенгроқ ва тўлақонлироқ маънода назарда тутаяпман. Бошқача айтганда, ижтимоий аҳамият касб этадиган, жамият тараққиёти ва одамлар манфаатига хизмат қиладиган ҳар қандай воқеа-ҳодисалар, янгиликлар ҳам жасоратга қиёслашга арзийди. Қутлуғ 65 йиллиги нишонланаётган Навоий кон-металлургия комбинати ташкил топиши, жамоанинг яхши ният, юксак ватанпарварлик туйғуси билан собиқ Иттифоқнинг турли бурчакларидан асрий Қизилқум бағрида яшириниб ётган бойликларни ўзлаштиришга келган биринчи раҳбару мутахассислари, ишчи-хизматчилари, кейинги авлод, бугунги улкан жамоаси амалга оширган ва ошираётган ишлар, корхонанинг ривожланиш ва юксалиш босқичларини ана шу мезон билан баҳолаган бўлардим.

Бир масалада фикрим қатъий: сахрони кўркем масканга айлантиришга бел боғлаган турли миллат вакиллари баландпарвоз сўзлар ва шиорлардан юқори

турадиган, ўз олдиларига қўйилган вазифа нечоғлик мураккаб ва машаққатли, бир қарашда ҳатто бажаришнинг имкон ва иложи бўлмагандек туюлган масъулиятли ишларнинг уддасидан чиқа олган романтик ва фидоий инсонлар эдилар. Улар учун оддий иш кунлари, доимий юмуш бўлиб туюлган ишлар аслида чи-накам бунёдкорлик, жасорат эди.

Қилаётган ишларининг катта аҳамиятга эга эканлигига ишонч руҳи бу одамларга беқиёс куч-ғайрат, қанот бағишлаб, муштарақ мақсад атрофида бирлаштирганди. Уларнинг яратувчанлик меҳнати ҳақида кўп ва хўп ёзилган, бундан кейин ҳам худди шундай бўлади. Ана шу бунёдкорликлар асносида алоҳида шахсларнинг қаҳрамонликларигина эмас, бизнинг шонли Навоий кон-металлургия комбинатининг тарихи шаклланган. Комбинат тарихини билиш, адолатли ўрганиш ва баҳолаш, корхонамиз жамоасининг бугунги вакиллариغا етказиш, яхши анъаналарни эгаллашларига шарт-шароит ва имконият яратиш ҳам фарз, ҳам қарздир. Зеро, буюк ёзувчимиз Абдулла Қодирий: “Мозийга қараб иш тутмоқ хайрлидир”, деганларида нақадар ҳақ эдилар. Тарихни яхши ўрганиш эса ундан сабоқ олиш, хатоларни такрорламаслик, келажакнинг ойдин манзилларини, улуғвор режа ва марраларни аниқ белгилаш ва уларни муваффақиятли эгаллашга хизмат қилади.

Шу ўринда, комбинат ташкил топган йиллар ва бугунги давр ўртасидаги тафовутни акс эттирадиган бир фактни эслатмоқчиман. Ҳозирги тезювар машинада Учқудуқ шаҳрига уч соатда етиб борамиз. Қадим Ипак йўлидаги шу манзилга комбинатнинг биринчи ҳайдовчилари энг зарур юкларни чўл барханлари, баланд-пастликлар оралаб, йўлни тахминан тусмоллаб, уч-тўрт кунда етказиб берганликларини яхши биламиз. Эндиликда, тарихан

ўтган қисқа даврдан сўнг Зарафшон воҳасида фаровон умргузаронлик қилаётган минглаб одамлар, бу манзил-маконларга оқшом қўнгандан сўнг Учқудуқ шахрига кираверишда барпо этилган қўл соҳилида ёки Зарафшон шахридаги фусункор фавворалар хиббонида фарзандларини етаклаганча дам олаётган ёшлар даъфатан бундан етмиш йил бурун бу ерлар чўл эканлиги ҳақида ўйлаб кўришавермайди. Уларга гўёки ҳамиша худди шундай бўлгандек туюлса ажабмас. Бу ҳол аксарият одамга хос хислат. Кечагидан кўра, эртанги кун ҳақида ўйлаш ҳамиша мароқлидир. Шу боисдан, улар воҳанинг келажаги янада порлоқ, фарзанду неваралари ҳозиргиданда бахтлироқ ва фаровонроқ ҳаёт кечиришлари ҳақида ширин орзу-ниятлар оғушида бўлишади. Ана шу кезде ҳар қандай кишига аллақандай ҳузур, хотиржамлик, эртанги кунга ишонч ва тақдиридан шукроналик ҳисси уйғониши ва халқимиз, жумладан, аҳил жомамизнинг фидокорона меҳнати билан бунга замин яратилганлиги бизни беҳад қувонтиради.

Турли байрам шодиёналари, йирик корхоналар ишга туширилганлигининг тарихий саналари, янгиларининг фойдаланишга топширилиш тадбирларида бир ҳикмат бор. Биз шундай тантаналарда катта ишларнинг бошида турганлар, уни рўёбга чиқаришга ҳисса қўшган турли касб эгалари меҳнатларини эътироф этамиз, уларга иззат-икром кўрсатамиз. Шу маънода, Навоий кон-металлургия комбинатининг 65 йиллиги корхона тарихи, бугуни ва эртасига назар солиш, эришаётган ютуқларимизни сарҳисоб қилиш, комбинат солномасини яратаётган ҳамкасбларимизнинг хизматларини қадрлаш ва тақдирлаш учун энг яхши ҳамда муносиб санадир.

Навоий кон-металлургия комбинати ташкил этилган кундан эътиборан собиқ Совет Иттифоқи иқтисодиётида

катта нуфуз ва мавқега эга корхона бўлган. Бугун комбинат дунё миқёсида шуҳрат қозониб, жаҳоннинг олтин ишлаб чиқарувчи етакчи компаниялари қаторидан муносиб ўрин эгаллаб келмоқда. Комбинатда мамлакатимиз мустақиллиги арафасида 48 тонна олтин ишлаб чиқарилган бўлса, 2023 йилда бу рақамни 91 тоннага етказиш мўлжалланмоқда. Комбинат мустақиллик, айниқса, сўнгги йилларда ривожланишнинг янги ва юксак босқичига қадам қўйди. Кон-металлургия соҳасининг қирқ беш йиллик тажрибали мутахассиси сифатида шуни таъкидламоқчиманки, бу соҳада ишлаш ниҳоятда машаққатли ҳамда фидокорона меҳнат натижаси тез фурсатда кўзга ташланавермайди. Ахир, ерости бойликларини геологик қидиришдан бошлаб, уни қазиб чиқариш, қайта ишлаш, тайёр маҳсулот ҳосил қилиш, бунинг учун талаб қилинадиган маблағ, техника воситалари, ишчи кучи, мутахассисларни тайёрлаш, янги кон ва заводларни очиш, инфратузилмани шакллантиришгача бўлган жараёнларни бир кўз ўнгингизга келтириб кўринг! Кончи ва металлург бўлиш шунчаки эмас, фидойиликни, вақт билан ҳисоблашмай ишлашни тақозо этади.

Навоий кон-металлургия комбинатининг тарихи 1958 йилда бошланган ва у Марказий Қизилқумда геологик-қидирув ишлари натижасида топилган Учқудуқ уран конини ўзлаштириш билан боғлиқ. Қурилиши 1960 йилда бошланган 1-сонли гидрометаллургия заводида Учқудуқ конининг комбинат томонидан қазиб олинган уран маъданлари ва ер остида танлаб эритмага ўтказиш эритмаларини қайта ишлаш назарда тутилган эди. 1963 йилда 1-сонли ГМЗнинг маъданни тайёрлашдан тайёр маҳсулот чиқаришгача бўлган технологик схемаси тўлиқ ишлаб чиқилди. 1964 йил бошидан заводда маъданни қайта ишлаш бошланди.

Геологларнинг саъй-ҳаракатлари билан ўтган аср-

нинг иккинчи ярмида “Мурунгов” конининг очилиши туфайли комбинат нафақат уран, балки олтин ҳам ишлаб чиқарадиган улкан корхонага айланди. Жуда катта миқдордаги маъдан захирасига эга коннинг очилиши “Аср мўъжизаси” дея тан олинади. 1967 йилнинг 5 март санасида “Мурунгов” конида биринчи портлатиш амалга оширилди. Орадан салкам икки ой ўтиб, кондан қазиб олинadиган маъданни қайта ишлаш, тайёр маҳсулот олиш учун 2-гидрометаллургия заводи қурилиши бошлаб юборилди. Бугунги кунда Ўзбекистоннинг фахри бўлган 999,9 пробали соф олтин қуйма маҳсулот ишлаб чиқариладиган завод йигирма олти ойда барпо этилган. Заводда 1969 йилнинг 21 июлида 11 килограмм 820 грамм оғирликдаги биринчи олтин қуйма эритилган. Истиқлол даврининг йирик саноат объектларидан бўлган ва 1995 йилнинг 14 июнида ишга туширилган 3-гидрометаллургия заводи Учқудуқ ҳудудига иккинчи ҳаёт бағишлади. Корхона 2008 йилгача оксидланган маъдан захиралари билан ишлаган бўлса, ундан сўнг бу ерда сульфидли маъданларни қайта ишлашга ўтилди. Оксидланган маъданлар захиралари чекланганлиги сабабли бир неча йиллар давомида сульфидли маъданларни қайта ишлашга жалб этиш бўйича жадал илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш ишлари олиб борилди. “Gold Fields” (Жанубий Африка) компанияси томонидан ишлаб чиқилган сульфидли флотацион концентратни бактериал оксидлаш технологияси энг экологик тоза ва тежамкор технология сифатида танланди.

Шимолий кон бошқармасига қарашли 3-гидрометаллургия заводида маъданни бактериал танлаб эритмага ўтказиш технологияси жорий этилгани туфайли бугунги кунда комбинатда икки баробар мураккаб таркибликка эга ва таркибида олтин миқдори юқори бўлган сульфидли маъданлар қайта

ишланмоқда. 2008-2010 йилларда олтин сульфидли флотацион концентратни бактериал оксидлаш бўйича дунёдаги энг йирик заводнинг 1 ва 2-навбатлари босқичма-босқич ишга туширилди ва бу 3-ГМЗда олтин ишлаб чиқаришни 3 баробар ошириш имконини берди.

Комбинатнинг бир гуруҳ олим ва мутахассисларининг ўн йиллик изланишлари натижасида заводда “Технологик ва ишланиши мураккаб бўлган олтин таркибли маъданларни қайта ишлаш ва ўзлаштиришнинг комплекс технологияларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш” бўйича илмий-амалий ишланмалари асосида кон-металлургия соҳасида ноёб технология яратилиши катта воқеа бўлди. Янги технологияга асосланган ихтирога Ўзбекистон ва Германияда патент олинди. Мазкур ихтиро 3-гидрометаллургия заводида қўлланилиб, йилига чиқиндидан 1,5 тонна олтин олинмоқда. Жаҳоннинг қатор мамлакатларида ўтказилган халқаро илмий анжуманларда муваффақиятли ҳимоя қилинган ноёб ихтиро муаллифлари Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг олтин медали ҳамда Ўзбекистон Республикасининг фан ва техника соҳасида биринчи даражали Давлат мукофотиغا сазовор бўлдилар.

2010 йилда мустақиллик йилларида қурилган иккинчи завод, яъни, 4-гидрометаллургия заводи фойдаланишга топширилди. Бу Зармитан олтин маъданли майдони конлари негизида тоғ-кон комплексини қуриш бўйича олиб борилган ишлар натижаси бўлиб, у ерда маъдан ер ости конида қия транспорт шахтаси бўйлаб шахта автоағдаргичлари ёрдамида ер юзасига етказилади.

2011 йилнинг март ойида “Мурунгов” конида кон массасини ташиш учун мўлжалланган ЦПТмаъдан комплекси ва қуввати соатига 3500 тонна бўлган, дунёдаги ягона тик-қия конвейери - КНК-270 дан

фойдаланган ҳолда циклли оқим технологияси ишга туширилди. Кўтариш баландлиги 270 метр ва қиялик бурчаги 37 даража бўлган КНК-270 нинг ўхшаши жаҳон кон-металлургия саноатида мавжуд эмас.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 1 мартдаги қарори билан тасдиқланган НКМК-ни 2017-2026 йилларда ривожлантириш дастурида қимматбаҳо металлар ишлаб чиқаришни 30 фоизга ошириш кўзда тутилган. Дастурда назарда тутилган ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши корхонада ишлаб чиқаришни модернизация қилиш, техник ва технологик қайта жиҳозлаш ва янги ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш бўйича йирик инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш ҳисобига таъминланмоқда.

НКМКнинг 2017-2022 йилларга мўлжалланган инвестиция дастури доирасида умумий қиймати қарийб 2,2 миллиард доллар бўлган 20 та йирик инвестицион лойиҳа ишга туширилди, 14 мингга яқин янги иш ўринлари яратилди. Янги ишлаб чиқариш қувватларининг ишга туширилиши дастурнинг муваффақиятли амалга оширилишини таъминловчи асосий омил бўлди. 2017 йилда “Мурунгов” конининг V навбатини ўзлаштириш бошланди, “Ауминзо-Амантой”, “Балпантов” ва “Турбай” конлари ўзлаштирилди.

2020 йилда олтинни уюмда танлаб эритмага ўтказиш цехининг чиқиндиларини қайта ишлашга мўлжалланган 7-гидрометаллургия заводи ишга туширилди. Техноген чиқиндиларни қайта ишлашнинг муҳим жиҳатларидан бири бу маъданни қазиб олиш ва ташиш учун харажатларнинг йўқлигидир. Бу, 7-ГМЗда ишлаб чиқариладиган маҳсулот таннархини сезиларли даражада пасайтиради.

2020 йилда “Ауминзо-Амантой” маъданли майдонининг олтин маъданларини қайта ишлайдиган

5-гидрометаллургия заводи ишга туширилди. 5-ГМЗ-нинг ўзига хос хусусияти шундаки, завод оксидланган ва сульфидли маъданларни қайта ишлай олади. “Ау-минзо-Амантой” конининг сульфидли маъданлари 3-ГМЗда қайта ишланадиган маъданларга ўхшаш мураккаб таркибли маъданлар турига киради. Завод йилига 5 миллион тонна (3 миллион тонна оксидланган ва 2 миллион тонна сульфидли) маъданларни қайта ишлаш қувватига эга. JORC таснифига кўра ушбу конининг минерал ресурслари 150 тоннага яқин олтинни ташкил қилади. Янги кон ва заводларнинг ишга туширилиши натижасида 2022 йилда олтин ишлаб чиқариш ҳажми 2016 йилга нисбатан 21 фоизга, кумуш 46 фоизга ошди.

2023 йилда йилига 4 миллион тонна маъданни қайта ишлаш қувватига эга 6-гидрометаллургия заводи (6-ГМЗ) ишга туширилди. Заводнинг асосий ресурс базаси “Пистали” кони бўлиб, унинг минерал ресурслари JORC кодекси бўйича тахминан 50 тоннани ташкил қилади.

Навоий кон-металлургия комбинатининг Ўзбекистон иқтисодиётида тутган ўрнини фахрланиб таъкидласа арзийди. 2022 йилда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 56,6 триллион сўм ёки 5,1 миллиард долларни ташкил қилди. Бу, мамлакат ялпи ички маҳсулотининг 6,4 фоизини ташкил этди. Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмида комбинат улуши 12,3 фоизга тенг бўлди. “НКМК” АЖ мамлакатнинг йирик солиқ тўловчисиدير. Биргина 2022 йилда комбинат томонидан давлат ғазнасига 33,4 триллион сўм маблағ ўтказиб берилди. Бу, давлат бюджетининг 16 фоизи демакдир.

Корхонамизда ишлаб чиқарилаётган олтин таннарининг бошқа компаниялардагидан арзонлиги унинг дунё бозорида харидоргирлигини таъминлайдиган асосий омиллардандир. Бугунги кунда бир ун-

ция олтиннинг таннархи халқаро амалиётда қўлланиладиган AISS усули бўйича 778 долларга тенг бўлиб, бу дунёда олтин ишлаб чиқарувчи етакчи ўнталикка кирган компаниялар орасида энг паст кўрсаткич ҳисобланади. Жумладан, 2022 йилда соф фойда 15,4 триллион сўмни ташкил этиб, маҳсулот ишлаб чиқаришнинг рентабеллик даражаси 50 фоиздан юқори бўлди.

Саноатнинг етакчи соҳалари ва иқтисодийётни янада либераллаштириш ҳамда трансформация жараёнларини яқунлаш 2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясидаги муҳим вазифалар қаторидан ўрин олган. Навоий кон-металлургия комбинати трансформация жараёнларига биринчилардан бўлиб жалб этилди.

Маълумки, яқин вақтгача комбинат давлат корхонаси сифатида фаолият юритиб келарди. Давр талабидан келиб чиқиб, корхонани халқаро молиявий бозорнинг тенг ҳуқуқли иштирокчисига айлантириш, корпоратив бошқарув тизимини жорий қилиш, рақобатбардошликни ошириш, мавжуд ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш ва энг асосийси, соҳага тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб этишни рағбатлантириш мақсадида трансформация қилиш жараёнлари амалга оширилмоқда.

Хорижий инвесторлар ва халқаро молия бозори иштирокчилари учун комбинат фаолиятининг шаффофлигини таъминлаш мақсадида 2022 йил 30 майда биринчи марта Халқаро молиявий ҳисобот стандартларига мувофиқ 2021 йил учун молиявий ҳисоботларнинг тўлиқ тўплами тайёрланди. Ҳисобот “Deloitte and Touch” халқаро аудиторлик компанияси томонидан аудитдан ўтказилди ва ижобий хулоса олинди. Рақамли трансформация лойиҳасини ишлаб чиқиш мақсадида “Boston Consulting Group” консалтинг компанияси

жалб қилинди. Комбинатда корпоратив бошқарув тизимини такомиллаштириш мақсадида мазкур консалтинг компания билан биргаликда кадрлар сиёсатини янада такомиллаштиришнинг устувор йўналишлари ишлаб чиқилади, фаолият турлари бўйича самарадорликнинг асосий кўрсаткичлари тизими (KPI) ҳамда меҳнатга ҳақ тўлаш ва ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг янги тизими жорий этилади.

Комбинат умумий захираларининг 90 фоизини ўзида мужассамлаштирган 30 та кон Австралия кодекси – JORC code стандартлари талаблари асосида қайта баҳоланди. “Навоий КМК” АЖнинг тубдан янгича корпоратив тузилмаси ишлаб чиқилди ва жорий қилинди. Комбинатнинг 6 нафар мутахассисига Австралия кониши ва металлургия институти (AusJMM) аъзолари сифатида JORC кодекси стандарти бўйича ҳисоботларни тайёрлаш ҳуқуқи берилди. 2020 йилдан бошлаб комбинатда хорижий банкларнинг кредитлари ҳисобига комбинатнинг инвестиция дастурини молиялаштириш тизими жорий этилган. 2020-2022 йиллар мобайнида комбинат томонидан ҳукумат кафолатисиз 2491 миллион долларлик тўғридан-тўғри хорижий кредитлар жалб қилинди. Шунингдек, 2022 йилда “НКМК” АЖ биринчи марта етакчи халқаро банклардан 5 йил муддатга узоқ муддатли синдикатлаштирилган кредитни жалб қилди. Битимнинг умумий қиймати 1.2 миллиард АҚШ долларини ташкил этди. Маблағларни тақдим этишда JP Morgan & Chase, Citi Societe Generale, Credit Suisse, ICBC Standard, Halyk Bank va Deutsche Bank каби банклар иштирок этмоқда. Маблағлардан компаниянинг умумий корпоратив мақсадлари ва инвестиция дастурини молиялаштириш учун фойдаланилади.

Навоий кон-металлургия комбинатида “Ўзбекистон-2030” стратегиясида илгари сурилган вазифаларни муваффақиятли бажариш учун истиқболдаги марралар

белгилаб олинмоқда. Корхонамизда йигирмадан ортиқ йирик инвестицион лойиҳаларни амалга ошириш мўлжалланаяпти. Жумладан, “Кокпатас” ва “Довгизтов” олтин конларида маъдан қазиб олишнинг 3-босқичи”, Навбаҳор туманидаги “Сармиш” кони захирасини очиш ва қайта ишлаш”, “Нуқракон” ва “Космоначи” конларидан кумуш таркибли маъданларни қазиб олиш ва қайта ишлаш мажмуасини қуриш”, “7-ГМЗ қайта ишлаш қувватини кенгайтириш”, “Олтинни уюмда эритиш цехини реконструкция қилиш”, “Янги Довон-Тошкон” конида маъданларни қазиб олишни кенгайтириш”, “Мурун-тов” конини ўзлаштиришнинг V навбати, 2-босқичи” каби инвестицион лойиҳаларни рўёбга чиқариш ҳисобидан қимматбаҳо металллар ишлаб чиқариш ҳажминини сезиларли даражада оширишга ҳамда минглаб янги иш ўринларини очишга эришилади.

Мамлакатимиз ҳаётида сиёсий воқеаларга бой ва комбинат ташкил топганлигининг 65 йиллиги нишонланаётган йилда аҳил жамоамиз олдида Ўзбекистон иқтисодиётини янада юксалтириш, халқ фаровонлигини оширишни таъминлаш учун зарур бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқариш бўйича режаларни сўзсиз бажариш, трансформация жараёнларини жадаллаштириш, инвестиция лойиҳалари доирасида белгиланган ҳажмда ишларни амалга ошириш ва маблағларни ўзлаштириш, янги иш ўринлари яратиш борасида улкан вазифалар турибди.

Комбинат солномасидаги шонли санани ёруғ юз билан муносиб кутиб олаётган корхонамиз ишчи-хизматчилари, муҳандис-техник ходимлари бу вазифаларни шараф билан бажарадилар.

Барчамизга шонли комбинатимизнинг 65 йиллиги муборак бўлсин!

*“Кончилар ҳаёти” газетаси,
2023 йил 15 ноябрь.*

“ФАРҲОД” МАДАНИЯТ САРОЙИДА НАВОИЙ КОН-МЕТАЛЛУРГИЯ КОМБИНАТИНИНГ 65 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШДАГИ ТАБРИК СЎЗИ

Ассалому алайкум, азиз ҳамкасблар!

Муҳтарам меҳмонлар!

Аввало, барчангизни Янги Ўзбекистон саноатининг байроқдори – Навоий кон-металлургия комбинати ташкил топганлигининг 65 йиллиги билан чин қалбимдан табриклайман.

Бугун комбинатимиз жамоаси учун тарихий кундир. Муҳтарам Президентимиз Шавкат Миромонович Мирзиёевнинг комбинатимиз жамоасига йўллаган Табриги ҳар биримизнинг қалбимизга чексиз ғурур, фахр ва ифтихор бағишлади.

Фурсатдан фойдаланиб, шундай юксак эътибор ва ғамхўрлик учун Юртбошимизга корхонамизнинг кўпнинг кишилик жамоаси номидан миннатдорлик билдирамыз.

Шу билан бирга, Юртбошимиз Фармони билан мамлакатимиз иқтисодий қудратини мустаҳкамлаш, кон-металлургия саноатини ривожлантиришга ўзларининг муносиб ҳиссасини қўшган бир гуруҳ ҳамкасбларимиз давлатимизнинг юксак мукофотлари билан тақдирланганлиги ҳам барчамизни беҳад қувонтирди.

Бу юксак Давлат мукофотлари давлатимиз Раҳбарининг комбинат жамоасига бўлган катта эътибори ва эътирофи бўлиб, бизни янада яхшироқ меҳнат қилишга, ютуқларни кўпайтиришга руҳлантиради.

Ушбу рағбат ва билдирилган юксак ишонч жамоамиз зиммамизга янада улкан масъулият юклайди.

Ишонтириб айтамизки, комбинат жамоаси бундан буён ҳам Президентимиз ва ҳукуматимиз ишончини тўла оқлаб, мамлакатимиз кон-металлургия саноатини ривожлантириш, юртимиз иқтисодий куч-қудратини юксалтиришни ўзининг асосий вазифаси деб билади ҳамда зиммасига олган барча режа ва мажбуриятларни шараф билан адо этади.

Шу ўринда, бугунги тадбиримизга ташриф буюрган Ўзбекистон Республикаси Бош вазири, ҳурматли Абдулла Нигматович Ариповга, вилоятлар ҳокимларига, вазирлик ва ташкилотлар раҳбарларига ҳамда комбинат ривожига муносиб ҳисса қўшган меҳнат фахрийларимизга чин кўнгилдан самимий раҳмат айтамиз.

Айни пайтда шодиёна тантанамизда иштирок этаётган хорижий ҳамкорларимизга ҳам миннатдорлик билдирамыз.

Биз билан ҳар доим ҳамжиҳат бўлган “Навоийуран” ва “Жамғарма” жамоаларини ҳам бугунги байрам билан табриклаймиз.

Қадрли тадбир иштироклари!

Комбинат тарихи 1958 йилда Қизилқум саҳросида уран ва олтин конларининг топилиши, уларни қазиб олиш ҳамда қайта ишлаш, янги корхоналар ташкил этилиши билан бевосита боғлиқ.

Бу марраларга етиб келиш биз учун осон бўлгани йўқ. Барчаси машаққатли меҳнат эвазига, кончиларимизнинг жасорати эвазига қўлга киритилди. Чунки, саҳро-ю чўлларда, бепоен дашту далаларда ишлаш, матонат билан маъдан қазиб олиш, уни тайёр маҳсулотга айлантиришнинг ўзи катта қаҳрамонликдир.

Бу тарих замирида шонли анъаналарни муносиб давом эттираётган, билим ва тажрибаси, маҳорати ва

касбига садоқатини соҳа ривожига бахшида этиб, фидокорона меҳнат қилаётган минглаб кончи ва металлурглар, геологлар, қурувчилар ва бошқа касб эгаларининг машаққатли меҳнатлари мужассам.

Биз, ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан комбинат ривожига муносиб ҳисса қўшган барча раҳбарлар, малакали муҳандис, тажрибали мутахассислар, фидойи ишчи-ходимларимизни доим қадрлаганмиз ва бундан кейин ҳам қадрлаймиз.

Азиз юртдошлар!

Мустақиллик йиллари, айниқса, кейинги йилларда Навоий кон-металлургия комбинати жаҳондаги олтин ишлаб чиқарувчи энг йирик компаниялар ўртасида олдинги сафларда бораётгани ҳар биримиз учун фахр, ғурур ва ифтихордир.

Жамоамиз муҳтарам Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг ташаббуси, қўллаб-қувватлаши ҳамда ўзининг машаққатли ва шарафли меҳнати орқали кейинги йилларда катта довларни забт этмоқда.

Бир фактга эътиборларингизни қаратсам. Комбинат тарихида давлатимиз мустақиллигигача иккита гидрометаллургия заводи барпо этилган бўлса, мустақиллик йилларида олтин завод, шундан, тўрттаси кейинги етти йилда, жумладан, – 5, 6 ва 7-гидрометаллургия заводлари ҳамда 2-гидрометаллургия заводининг иккинчи навбати каби янги ишлаб чиқариш объектлари фойдаланишга топширилди. Жаҳонга машҳур “Мурунгов” кони дунёдаги олтин қазиб олинган энг йирик конлар ичида етакчи сифатида эътироф этилаётганлиги комбинат жамоаси меҳнатига берилган юксак баҳодир.

Маълумки, Президентимиз ташаббуси билан 2017-2026 йилларда қимматбаҳо металл ишлаб чиқариш-

ни кўпайтириш дастури қабул қилиниб, 2026 йилда олтин ишлаб чиқаришни 30 фоизга ошириш вазифаси қўйилганди.

Комбинат жамоасининг фидокорона меҳнати туфайли, 2017-2023 йилларда 23 та йирик инвестицион лойиҳалар ишга туширилиб, 15 мингдан ортиқ янги иш ўринлари яратилди. Натижада, олтин ишлаб чиқариш ҳажми жорий йилда 2016 йилга нисбатан 25 фоизга, кумуш ишлаб чиқариш ҳажми 45 фоизга ошди.

Бу рақамлар шуни кўрсатиб турибдики, кейинги етти йил мамлакатимиз кон-металлургия саноати тараққиёти, жумладан, комбинатимиз учун янги юксалиш даври бўлди.

Бизнинг катта ютуқларимиздан яна бири - янги барпо этилган замонавий ишлаб чиқариш корхоналарини ташаббускор, билимли ва шижоатли ёш кадрлар бошқараётганлигидир.

Ҳурматли дўстлар!

Бугунги кунда Ўзбекистонда иқтисодий-ижтимоий соҳаларда эришилаётган улкан ютуқ ва муваффақиятлар замирида жамиятимиздаги тинчлик ва осойишталик ҳамда ҳамжиҳатлигимиз асосий омил бўлиб хизмат қиляпти.

Давлатимиз Раҳбари ва ҳукуматимиз томонидан комбинатимизнинг ишчи-ҳодимлари, малакали муҳандис ва мутахассисларининг меҳнати юксак кадрланаётганлиги барчамизга кўтаринкилик ва куч-ғайрат бағишлайди. Олдимизда катта вазифалар турибди. Бу барчамиздан тинимсиз меҳнатни, фидойиликни талаб этади.

Комбинат жамоаси юртимиз кон-металлургия саноатини янги поғонага олиб чиқиш, жаҳон бозорига сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш йўлида бор куч

ҳамда билимини аямасдан меҳнат қилади.

Азиз ҳамкасблар!

Барчангизни комбинатимизнинг 65 йиллик юбилейи билан яна бир бор самимий муборакбод этаман.

Сизларга мустаҳкам соғлик, бахт-саодат, Янги Ўзбекистон равнақи ва комбинатимиз ривожини йўлида олиб бораётган фидокорона ишларингизда янги зафарлар тилайман.

Байрам барчангизга муборак бўлсин!

2023 йил 17 ноябрь.

ЯНГИ ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА СОБИТҚАДАМЛИК ИЛА ИЛГАРИЛАЁТГАН КОМБИНАТ

Бу йил Навоий кон-металлургия комбинати жамоаси учун унутилмас давр сифатида тарих зарварақларига муҳрланмоқда. Комбинат ташкил топганлигининг 65 йиллигининг шуқуҳи ҳар бир ҳамкасбимиз қалбига ғурур ва сурур бағишламоқда. Зеро, бу қувончли сана жамоамиз учун муносиб ва кенг тантана қилишга арзигулик байрам, катта фахрдир. Корхона шонли солномаси яратилаётган шу паллада кўз ўнгимиздан босиб ўтилган йўл, корхонада амалга оширилган залворли ишлар ўтади, албатта.

Кон-металлургия саноати Ўзбекистон иқтисодиётида мамлакат саноат салоҳиятини шакллантирадиган ва катта даромад билан таъминлайдиган ҳамда бой минерал хомашё базасига эга етакчи тармоқлардан бири. Олтин, кумуш, уран, мис, вольфрам, калий тузлари, фосфоритлар, каолин ва бошқа қўплаб муҳим фойдали қазилмалар бўйича аниқланган захиралар ва уларнинг ўсиш истиқболлари бўйича Ўзбекистон дунё мамлакатлари орасида етакчи ўринни эгаллайди.

Навоий кон-металлургия комбинати нафақат юртимизда, балки бутун дунёда ўз ўрни ва салоҳияти, юқори малакали кадрлари ва қўпминг кишилик аҳил жамоасига эга энг йирик саноат корхонаси. Муҳтарам Президентимиз Шавкат Мирзиёев раҳнамолигида кон-металлургия соҳасини ривожлантиришга қаратилган муҳим дастур ва пухта ўйланган инвестицион лойиҳаларнинг ҳаётга изчил тадбиқ этилаётгани комбинат равнақида янги имкониятларни яратмоқда. Кейинги йилларда амалга оширилган улкан лойиҳалар ҳисоби-га комбинат юртимиз саноатида тенгсиз, дунёда эса

етакчи корхонага айланди. Иқтисодий самарадорлик ҳам шунга яраша йилдан-йилга ортиб борапти.

НКМК фаолияти минерал-хомашё ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини янада ошириш, ишлаб чиқарилаётган юқори ликвидли маҳсулотлар ҳажминини ошириш ва ишлаб чиқаришнинг янги турларини жадал ривожлантириш орқали Ўзбекистон Республикаси иқтисодий салоҳиятининг юксалтириш ва ижтимоий барқарорлигини таъминлашга қаратилган.

Комбинат тарихи 1958 йилда бошланган ва у Марказий Қизилқумда геологик-қидирув ишлари натижасида топилган “Учқудуқ” уран конини ўзлаштириш билан узвий боғлиқ. Олтмиш беш йилда, ҳеч шубҳасиз, асрларга татиғулик ўзгаришлар рўй берди. Ўтган даврда асрий Қизилқум кенгликларида ўзининг замонавий қазиб чиқариш ва қайта ишлаш бўлинмаларига эга Навоий кон-металлургия комбинатидек улкан ва қудратли корхона, Учқудуқ, Навоий, Зарафшон, Нуробод, Зафаробод сингари замонавий шаҳарлар бунёд этилди. Йўллар, бутун бошли йирик мажмуа, ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш корхоналари, конлар, заводлар ва ижтимоий объектлар қурилиши, электр, шунингдек, бошқа зарур асбоб-ускуналар, жиҳозлар таъминотининг йўлга қўйилиши каби ғоятда катта ҳажмдаги ишлар амалга оширилди. Қутлуғ сана нишонланаётган кунларда ана шу улуғвор ишларнинг бошида турган, кейинчалик кенг кўлам касб этишига ҳисса қўшган, биринчилардан бўлиб саҳрони ўзлаштиришга келган раҳбарлар, геологлар, кончилар, технологлар, қурувчилар, энергетиклар, автотранспортчилар ва минглаб оддий касб эгаларининг беқиёс хизматларини эътироф этиш ўринли бўлади.

Комбинат тарихига бевосита тўхталсак, қурилиши 1960 йилда бошланган 1-гидрометаллургия заводида

“Учқудуқ” конидан қазиб олинган уран маъданлари ва ер остида танлаб эритмага ўтказиш эритмаларини қайта ишлаш назарда тутилган бўлиб, 1964 йилнинг бошидан заводда маъданни қайта ишлаш бошланган.

Геологларнинг саъй-ҳаракатлари билан ўтган асрнинг иккинчи ярмида “Мурунгов” конининг очилиши туфайли комбинат нафақат уран, балки олтин ҳам ишлаб чиқарадиган улкан корхонага айланди. Жуда катта миқдордаги маъдан захирасига эга коннинг очилиши “Аср мўъжизаси” дея тан олинди. 1967 йилнинг 5 март санасида “Мурунгов” конида биринчи портлатиш амалга оширилди. Орадан салкам икки ой ўтиб, кондан қазиб олинадиган маъданни қайта ишлаш, тайёр маҳсулот олиш учун 2-гидрометаллургия заводи қурилиши бошлаб юборилди. Бугунги кунда Ўзбекистоннинг фахри бўлган 999,9 пробали соф олтин қуйма маҳсулот ишлаб чиқариладиган завод йигирма олти ойда барпо этилган. Заводда 1969 йилнинг 21 июлида 11 килограмм 820 грамм оғирликдаги биринчи олтин қуйма эритилган. Кези келганда шуни фахр билан айтиш керакки, 2-ГМЗ олтин қуймалари Лондон қимматбаҳо металлар ассоциацияси (LBMA) томонидан “Оптимал етказиб бериш” (Good Delivery) мақомига сазовор бўлган. Шунингдек, комбинат олтини Токио саноат товарлари биржаси томонидан ҳам сертификатланган.

Мустақилликка эришгач, тоғ-кон саноати устуворликка эга тармоқ сифатида белгиланиб, Ўзбекистоннинг иқтисодий мустақиллиги ва ижтимоий барқарорлигининг кафолатига айланди. Истиқлол даврининг йирик саноат объектларидан бўлган ва 1995 йилнинг 14 июнида ишга туширилган 3-гидрометаллургия заводи Учқудуқ ҳудудига иккинчи ҳаёт бағишлади. Корхона 2008 йилгача оксидланган маъ-

дан захиралари билан ишлаган бўлса, ундан сўнг бу ерда сульфидли маъданларни қайта ишлашга ўтилди.

Шимолий кон бошқармасига қарашли 3-гидро-металлургия заводида маъданни бактериал танлаб эритмага ўтказиш технологияси жорий этилгани туфайли ҳозирда комбинатда икки баробар мураккаб таркибликка эга ва таркибида олтин миқдори юқори бўлган сульфидли маъданлар қайта ишланмоқда. 2008-2010 йилларда заводнинг 1 ва 2-навбатлари босқичма-босқич ишга туширилди ва бу 3-ГМЗда олтин ишлаб чиқаришни 3 баробар ошириш имконини берди.

Комбинатнинг бир гуруҳ олим ва мутахассисларининг ўн йиллик изланишлари натижасида заводда “Технологик ва ишланиши мураккаб бўлган олтин таркибли маъданларни қайта ишлаш ва ўзлаштиришнинг комплекс технологияларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш” бўйича илмий-амалий ишланмалари асосида кон-металлургия соҳасида ноёб технология яратилиши катта воқеа бўлди. Янги технологияга асосланган ихтирога Ўзбекистон ва Германияда патент олинди. Ушбу ихтиро 3-гидрометаллургия заводида қўлланилиб, йилига чиқиндидан 1,5 тонна олтин олинмоқда. Жаҳоннинг қатор мамлакатларида ўтказилган халқаро илмий анжуманларда муваффақиятли ҳимоя қилинган ноёб ихтиро муаллифлари Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг олтин медали ҳамда Ўзбекистон Республикасининг фан ва техника соҳасида биринчи даражали Давлат мукофотига сазовор бўлишди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 26 апрелдаги қарори билан “Ўзбеколтин” ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли “Зармитан”, “Маржонбулоқ” олтин конлари Навоий

кон-металлургия комбинатининг Жанубий кон бошқармаси тасарруфига ўтказилди. Ҳар иккала кон иқтисодий жиҳатдан оғир аҳволда, ишлаб чиқариш кўрсаткичлари паст, ижтимоий муаммолар тўпланиб қолган эди. Комбинат бўлинмаларининг энг яхши мутахассислари, етарли даражада ишчи кучи, техника воситалари мазкур конлардаги иқтисодий аҳволни яхшилаш, бунинг учун уларни техник ва технологик жиҳатдан замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозлантириш, Маржонбулоқ шаҳри ва Заркент қўрғонида барча инфратузилмага эга ижтимоий объектларни барпо этишга сафарбар этилди. Улкан жамоанинг юксак ташкилотчилик ва ҳамжиҳатликдаги меҳнати туфайли бу кончилар масканлари қисқа фурсатда таниб бўлмас кўркам қиёфага кирди.

Асосийси, катта маблағ сарфланиши, замонавий технологиялар жорий этилиши, маҳаллий кадрлар малакасининг оширилиши эвазига конларда ишлаб чиқариш ҳажмлари йил сайин кескин ошиб борди. Масалан, “Зармитан” конида 2002 йилда 91 минг 550 тонна маъдан қазиб олинган бўлса, НКМК таркибига киритилгандан кейин 2022 йилда эса кондан 850 минг тонна маъдан чиқарилиб, 2002 йилдаги кўрсаткични 9,3 баробарга оширишга эришилган. 2009 йилда “Зармитан” саноат майдонида “Ғужумсой” кони ишга туширилди. 2018 йилнинг 28 августида мазкур конда йилига 550 минг тонна маъдан чиқариш имконини берадиган, диаметри 6 метр, чуқурлиги 500 метр бўлган шахта стволи фойдаланишга топширилди.

2010 йилда Заркент қўрғонида 4-гидрометаллургия заводининг ишга туширилиши нафақат кон бошқармаси, балки комбинат ҳаётида ҳам қувончли воқеа бўлди. Мустақиллик йилларида барпо этилган иккинчи йирик саноат мажмуаси ҳисобланган мазкур

заводнинг фойдаланишга топширилиши Зармитан худуди ижтимоий ҳаётида катта ўзгариш ясади. Бу, маҳаллий кадрларнинг иш билан таъминланиши, аҳоли турмуш даражасининг фаровонлашишига имкон берди.

2011 йилнинг март ойида “Мурунгов” конида кон массасини ташиш учун мўлжалланган ЦПТ-маъдан комплекси ва қуввати соатиға 3500 тонна бўлган, дунёдаги ягона тик-қия конвейери – КНК-270 дан фойдаланган ҳолда циклли оқим технологияси ишга тушди. Кўтариш баландлиги 270 метр ва қиялик бурчаги 37 даража бўлган КНК-270нинг ўхшаши жаҳон кон-металлургия саноатида мавжуд эмас.

Муҳтарам Президентимизнинг 2017 йил 1 мартдаги қарори билан тасдиқланган НКМҚни 2017-2026 йилларда ривожлантириш дастурида қимматбаҳо металллар ишлаб чиқаришни 30 фоизга ошириш кўзда тутилган. Назарда тутилган ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши корхонада ишлаб чиқаришни модернизация қилиш, техник ва технологик қайта жиҳозлаш ва янги ишлаб чиқариш қувватларини ишга туширишга доир йирик инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш ҳисобига таъминланмоқда.

Корхонамизнинг тажрибали мутахассислари, лойиҳачи, қурувчи, кончи ва металлурглари ўзларига юклатилган вазифаларни бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Жамоамизнинг фидокорона ва шарафли меҳнати, изланиш ва интилиши ўз самарасини кўрсатаётганлиги, сўнгги йилларда қувончли ютуқларга эришаётганлигимизни фахр билан қайд этаман. Комбинатнинг қарийб олтмиш йиллик тарихида тўртта завод барпо этилган бўлса, кейинги олти йилда тўртта – 5, 7-заводлар, 2-гидрометаллургия заводининг йилига 12 миллион тонна маъданни қай-

та ишлайдиган иккинчи навбати, 6-гидрометаллургия заводи фойдаланишга топширилди. “Балпантов”, “Турбай” конларининг ўзлаштирилганлиги, “Мурунтов” кони V-навбати, “Марказий-Шимолий Амантой” конлари захираларини ўзлаштириш бошланганлиги ҳамда мазкур конлар замонавий тоғ-кон техникалари билан таъминланаётганлиги комбинатда маъдан қазиб чиқариш, уни қайта ишлаш ва тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришда янги истиқболлар очилишига мустаҳкам замин яратмоқда.

Йирик инвестиция доирасида Навоий кон-металлургия комбинати томонидан 2017-2022 йиллар мобайнида 12 та техник иқтисодий асос, 7 та техник иқтисодий ҳисоб-китоблар ишлаб чиқилди ва ҳукумат қарори билан тасдиқланди. 100 дан ортиқ ишчи лойиҳалар тайёрланиб, давлат экспертизасидан ўтказилди. Умуман олганда, шу йилларда комбинатда умумий қиймати 2,2 млрд. доллар бўлган 20 та йирик инвестицион лойиҳалар ишга туширилгани ҳолда 14 мингга яқин янги иш ўрни яратилди. Янги кон ва заводларнинг ишга туширилиши ҳисобига комбинатда 2022 йилда 2016 йилга нисбатан олтин ишлаб чиқариш ҳажми 21 фоиз, қумуш ишлаб чиқариш ҳажми 46 фоизга ошгани комбинатнинг тараққиёт топаётганидан дарак беради.

Айни пайтда янги Ўзбекистоннинг янги заводлари республикамиз иқтисодиётини ривожлантириш ва халқимиз фаровонлигига ҳисса қўшишга хизмат қилмоқда. Яқин йилларда ишга туширилган заводлар учун зарур асбоб-ускуна ва жиҳозлар маҳаллийлаштирилган ҳолда ишлаб чиқарилгани эътиборга молик. Замонавий завод ва ишлаб чиқариш участкаларининг мураккаб технологик жараёнларини ўзимизнинг қорақўзлар – аксарияти мустақиллик йилларида камолга етган

маҳаллий кадрлар бошқармоқда. Демак, комбинат келажакги ишончли қўлларда дейишга тўлиқ асос бор.

Кон-металлургия саноати нафақат юртимизда, балки дунё миқёсида ҳам жадал ривожланаётган соҳа бўлиб, бунда, Навоий кон-металлургия комбинати асосий ўрин эгаллайди. Сўнгги йилларда амалга оширилган улкан инвестицион лойиҳалар натижасида корхонамиз ҳар томонлама ривожланган, олтин ишлаб чиқариш бўйича жаҳонда катта бешликка кирувчи компанияга айланди.

Кескин рақобат кетаётган ҳозирги даврда пешқадамлар сафида бўлиш, ишлаб чиқариш суръатини ошириш энг қийин, энг мураккаб жараён. Лекин биз бу синовларга бардош бериб, жаҳонда ўз мавқеимизни мустаҳкамлаб, кон-металлургия саноатида йилдан-йилга шиддат билан илгарилаб бораёпмиз. Бунинг ҳаммаси аниқ режалар асосида янги корхоналарни ишга тушириш, харажатни камайтириш, ишлаб чиқариш қувватини ошириш, тинимсиз меҳнат, олим ва мутахассисларимиз изланиши, интилишлар туфайли бўлаяпти.

Негаки, бир жойда тўхтаган, келажак йўлини танлай олмаган ҳар қандай корхона ютқазади. Корхонамизнинг кескин юксалишига бош омил, бу – давлатимиз Раҳбари томонидан тасдиқлаб берилган 2026 йилгача комбинатни ривожлантириш дастури бўлди. Амалга оширилган саъй-ҳаракатлар натижасида комбинат маъданни қазиб олишдан тайёр маҳсулотга айлантиришгача бўлган жараённи ўз ичига олган ҳақиқий саноат кластерига, дунё корхоналари билан бемалол рақобатлашадиган замонавий компания даражасига етди.

Кон-металлургия соҳасининг қирқ беш йиллик тажрибали мутахассиси сифатида шуни таъкидла-

моқчиманки, бу соҳада ишлаш ниҳоятда машаққатли ҳамда фидокорона меҳнат натижаси тез фурсатда кўзга ташланавермайди. Ахир, ерости бойликларини геологик қидиришдан бошлаб, уни қазиб чиқариш, қайта ишлаш, тайёр маҳсулот ҳосил қилиш, бунинг учун талаб қилинадиган маблағ, техника воситалари, ишчи кучи, мутахассисларни тайёрлаш, янги кон ва заводларни очиш, инфратузилмани шакллантиришгача бўлган жараёнларни бир кўз ўнгингизга келтириб кўринг! Кончи ва металлург бўлиш шунчаки эмас, фидойиликни, вақт билан ҳисоблашмай ишлашни тақозо этади.

Саноатнинг етакчи соҳалари ва иқтисодийтни янада либераллаштириш ҳамда трансформация жараёнларини яқунлаш 2022–2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясидаги муҳим вазифалар қаторидан ўрин олган. Навоий кон-металлургия комбинати трансформация жараёналарига биринчилардан бўлиб жалб этилди.

“Навоий КМК” давлат корхонасини трансформация қилиш жараёни Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 январдаги “Кон-металлургия тармоғи корхоналари фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 9 январдаги “Навоий кон-металлургия комбинати” давлат корхонаси фаолияти самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига мувофиқ бошланди.

Навоий кон-металлургия комбинатининг республика иқтисодийтидаги ўрни ва аҳамиятини инобатга олган ҳолда, унинг фаолиятини янада ривожлантириш, замонавий корпоратив бошқарув тизимини жорий этиш, рақобатбардошликни ошириш ва тармоққа тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб

этишга қаратилган қатор чора-тадбирлар амалга оширилди.

Халқаро консалтинг компанияларини жалб қилган ҳолда “НКМК” АЖнинг замонавий корпоратив бошқарув тизими ҳам ишлаб чиқилиб, унинг асосида “НКМК” АЖнинг Устави, ташкилий тузилмаси ва бошқарув органлари тўғрисидаги низомлар лойиҳалари тайёрланди. Трансформация бошқармаси (лойиҳа офиси) ташкил этилди, трансформациянинг асосий йўналиши ва мақсадлари белгиланди. Комбинат ходимларини тизимни ривожлантиришга халқаро ёндашувларга ўқитиш учун тренинг ва семинарлар мунтазам равишда ўтказиляпти.

НКМКни трансформация қилишнинг дастлабки босқичида унинг мулкӣ базасида қимматбаҳо металлларни қазиб олувчи “Навоий КМК” акциядорлик жамияти, табиӣ уран ва нодир металлларни қазиб олувчи “Навоийуран” давлат корхонаси, шунингдек, комбинат фондининг ижтимоӣ соҳа объектларини ўз ичига олган “НКМК жамғармаси” давлат муассасаси ташкил этилди.

“PricewaterhouseCoopers” МЧЖ халқаро консалтинг компаниясини жалб қилган ҳолда “НКМК” ДКнинг олтин сегменти билан боғлиқ мажбуриятлари ва активлари 117,5 трлн сўмга баҳоланиб, “НКМК” АЖ устав капиталига ҳисса сифатида ўтказилди.

Хорижий инвесторларнинг талабларига мувофиқ халқаро аудиторлик компанияси иштирокида Жаҳон Initiative Report (GRI) стандартлари асосида барқарор ривожланиш тўғрисидаги ҳисобот (ESG) тайёрланди.

“НКМК” АЖнинг ҳисоб юритиш сиёсати молиявий ҳисоботлар бўйича халқаро консалтинг компаниясини жалб қилган ҳолда молиявий ҳисоботларнинг халқаро стандартлари (МҲХС) талабларига мувофиқ

халқаро стандартлар асосида ишлаб чиқилган.

Хорижий инвесторлар ва халқаро молия бозори иштирокчилари учун комбинат фаолиятининг шаффофлигини таъминлаш мақсадида, 2022 йил 30 майда биринчи марта Халқаро молиявий ҳисобот стандартларига мувофиқ 2021 йил учун молиявий ҳисоботларнинг тўлиқ тўплами тайёрланди. Ҳисобот “Deloitte and Touch” халқаро аудиторлик компанияси томонидан аудитдан ўтказилди ва ижобий хулоса олинди.

Комбинат умумий захираларининг катта қисми – 90 фоизини ўзида мужассамлаштирган 30 та кон Австралия кодекси – JORC code стандартлари талаблари асосида қайта баҳоланди. “Навоий КМК” АЖнинг тубдан янгича корпоратив тузилмаси ишлаб чиқилди ва жорий қилинди. Комбинатнинг 6 нафар мутахассисига Австралия кон иши ва металлургия институти (AusJMM) аъзолари сифатида JORC кодекси стандарти бўйича ҳисоботларни тайёрлаш ҳуқуқи берилди. 2020 йилдан бошлаб комбинатда хорижий банкларнинг кредитлари ҳисобига комбинатнинг Инвестиция дастурини молиялаштириш тизими жорий этилди. 2022 йилда “НКМК” АЖ биринчи марта етакчи халқаро банклардан 5 йил муддатга узоқ муддатли синдикатлаштирилган кредитни жалб қилди. Битимнинг умумий қиймати 1,2 миллиард АҚШ долларини ташкил этди. Маблағларни тақдим этишда “JP Morgan & Chase”, “Citi Societe Generale”, “Credit Suisse”, “ICBC Standard”, “Halyk Bank” ва “Deutsche Bank” каби банклар иштирок этмоқда. Маблағлардан компаниянинг умумий корпоратив мақсадлари ва Инвестиция дастурини молиялаштириш учун фойдаланилади.

Рақамли трансформация лойиҳасини ишлаб чиқиш мақсадида “Boston Consulting Group” консалтинг ком-

панияси жалб қилинди. Комбинатда корпоратив бошқарув тизимини такомиллаштириш мақсадида мазкур консалтинг компания билан биргаликда кадрлар сиёсатини янада такомиллаштиришнинг устувор йўналишлари ишлаб чиқилади, фаолият турлари бўйича самарадорликнинг асосий кўрсаткичлари тизими (KPI) ҳамда меҳнатга ҳақ тўлаш ва ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг янги тизими жорий этилади.

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон-2030” стратегияси тўғрисида”ги Фармони ва “Ўзбекистон-2030” стратегиясини 2023 йилда сифатли ва ўз вақтида амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори қабул қилинди. Қарорда 2030 йилгача мамлакатимизда мис ишлаб чиқаришни 3,5 баробар, олтинни 1,5 баробар, кумушни 3 баробар, урани 3 баробар, қора металл ишлаб чиқариш қувватларини 2 баробар ошириш вазифаси белгиланган. Навоий кон-металлургия комбинатида “Ўзбекистон-2030” стратегиясида илгари сурилган вазифаларни муваффақиятли бажариш учун истиқболда йирик инвестицион лойиҳаларни амалга ошириш мўлжалланмоқда. Жумладан, “Кокпатас” ва “Довгизтов” олтин конларида маъдан қазиб олишнинг 3-босқичи”, Навбаҳор туманидаги “Сармиш” кони захирасини очиш ва қайта ишлаш”, “Нуқракон” ва “Космоначи” конларидан кумуш таркибли маъданларни қазиб олиш ва қайта ишлаш мажмуасини қуриш”, “Янги Довон-Тошкон” конида маъданларни қазиб олишни кенгайтириш”, “Мурунгов” конини ўзлаштиришнинг V-навбати, 2-босқичи” каби инвестицион лойиҳаларни рўёбга чиқариш ҳисобидан қимматбаҳо металллар ишлаб чиқариш ҳажмини сезиларли даражада оширишга ҳамда кўплаб янги иш ўринларини очишга эришилади.

Мамлакатимиз ҳаётида сиёсий воқеаларга бой ва комбинат ташкил топганлигининг 65 йиллиги нишонланаётган йилда аҳил жамоамиз олдида Янги Ўзбекистон иқтисодиётини янада юксалтириш, халқ фаровонлигини оширишни таъминлаш учун зарур бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқариш бўйича режаларни сўзсиз бажариш, трансформация жараёнларини жадаллаштириш, инвестицион лойиҳалар доирасида белгиланган ҳажмда ишларни амалга ошириш ва маблағларни ўзлаштириш, янги иш ўринлари яратиш борасида улкан вазифалар турибди.

Ўйлаймизки, комбинат ишчи-хизматчилари, муҳандис-техник ходимлари барча топшириқларни тўлиқ уддалаб, шонли санани ёруғ юз билан муносиб кутиб оладилар. Кон ва заводларда олиб борилаётган бунёдкорлик ишлари, ишлаб чиқаришда юксак маром ва суръат таъминланаётганлиги, энг муҳими, катта жамоамиз ҳар бир аъзосининг эртанги кунга ишончи, кўтаринки руҳда эканлиги шундан далолат беради.

*“Ўзбекистон иқтисодий
ахборотномаси” журнали,
2023 йил, 4-сон.*

МАШАҚҚАТЛИ МЕҲНАТНИНГ АМАЛИЙ НАТИЖАЛАРИ

Шу кунларда бутун мамлакатимиз халқи қаторида аҳил жамоамиз яхши ниятлар билан Янги – 2024 йилга қизғин ҳозирлик кўрмоқда. Байрам тараддуди барчага олам-олам қувонч бахш этиб, фаолиятни сарҳисоб қилишга, янги режаларни белгилашга ундаяпти. Барча бўлинмаларимизда бу гўзал айём кенг нишонланмоқда.

Яқунланаётган йилда Янги Ўзбекистоннинг бугуни ва эртанги кунига дахлдор унутилмас воқеаларга гувоҳ бўлдик. Давлатимиз Раҳбари бошчилигида сиёсий, ижтимоий-иқтисодий, маънавий-маърифий ҳаётнинг барча жабҳаларида, ҳар бир соҳада кенг қамровли ислохотлар, яратувчанлик ишлари амалга оширилдики, бу – Ватанимизнинг халқаро ҳамжамиятдаги ўрни, юртимиз тараққиёти, халқимиз фаровонлигини оширишга мустаҳкам замин яратди. Бошланган хайрли ва бунёдкорлик ишлари айни пайтда ҳам барқарор суръатларда давом этмоқда.

Жорий йил кўпминг кишилиқ жамоамиз учун қувончларга бой бўлди. Бу даврда ўзимизга билдирилган юксак ишончни меҳнатимиз билан яна бир карра оқлаб, улкан марраларни забт этишга эришдик. Муҳим инвестицион лойиҳаларни амалга ошириб, режаларни ортиғи билан бажаришга муваффақ бўлдик. Бунинг барчаси муҳтарам Юртбошимизнинг қўллаб-қувватлаши, фидокорона меҳнат, аниқ мақсадлар йўлида олиб борган ишларимиз, ҳамжиҳатлигимиз туфайлидир. Бозор иқтисодиёти, рақобат шароити ва дунё тажрибаси эртасини ўйлаган ҳар бир соҳа, корхона учун замон руҳига мос равишда ривожланиш йўлини танлашни тақозо этмоқда.

Бугун олдимизга катта мақсадларни қўйганмиз. Ниятимиз замонавий технологиялар ва инновацион ишланмаларни жорий этиш орқали жаҳонда ўз ўрни-мизни сақлаб қолиш эмас, балки ундан ҳам катта мар-раларни эгаллашдир. Бунинг яққол мисоли сифатида айтадиган бўлсак, янги ишлаб чиқариш қувватлари-ни фойдаланишга топширилиши натижасида НКМК жаҳоннинг олтин ишлаб чиқарувчи йирик компани-ялари ўртасида 2016 йилдаги 7-ўриндан 2023 йилда 4-ўринга қўтарилди ва бу, биз учун энг катта эътироф эканини айтиб ўтиш ўринлидир.

Канаданинг “Китко” халқаро таҳлил маркази эълон қилган 2022 йилда дунёдаги ТОП-10 та конлар рўйхатида “Мурунгов” кони олтин қазиб олиш бўйича жаҳонда етакчи конлардан бири сифатида тан олингани муваффақиятларимиз давомидир, албатта. Лондон олтин қўймалари бозори ассоциацияси (LBMA – London Bullion Market Association)нинг комбинат бозор талабларига тўла риоя қилиш борасида навбатдаги тест синовларидан муваффақиятли ўтганлигини тасдиқловчи сертификатини қўлга киритдик. Шунингдек, якунланаётган йилда очиқлик индекси, рақамлаштириш бўйича республикада биринчилардан бўлдик.

Шуни мамнуният билан таъкидлаш жоизки, бугун комбинат юқори ишлаб чиқариш кўрсаткичлари, ҳар қандай мураккабликларга ечим топиб, ҳар қандай ва-зифани амалга оширишга қодир кадрлар ва илмий по-тенциалга эга корхонадир ва бу имкониятлар ортидан бу йил ҳам қувончли натижаларни қайд этди. Нурота тумани ҳудудида барпо этилган 6-гидрометаллургия заводи ва “Пистали” кони бу йилги энг йирик инвести-цион лойиҳа ҳисобланади. Минглаб иш ўрнига замин яратган мазкур объектлар айна пайтда тўлиқ қувват-

да ишламоқда. Шунингдек, Навоий машинасозлик заводида 25 тонналик замонавий металл эритиш печи, 2-гидрометаллургия заводида рақамлаштирилган ягона бошқарув маркази, “Мурунгов” оҳактош конида майдалаш-саралаш мажмуаси ва бошқа объектлар, шунингдек, Томди туманида 504 ўринли ихтисослаштирилган мактаб-интернати ва “Тўдакўл” дам олиш базасида Халқаро шахмат мактабини замонавий услубда барпо этганимиз бунёдкорлигимизнинг ёрқин ифодасидир.

2023 йилнинг прогноз натижаларига кўра, НКМК томонидан жорий йилда маҳсулот ишлаб чиқариш 67,2 триллион сўмни ташкил этиб, режа 103,8 фоизга бажарилиши, 474 миллион долларлик инвестиция маблағлари ўзлаштирилиши, 625 миллиард сўмлик маҳаллийлаштирилган маҳсулот ишлаб чиқарилиб, режани 112,8 фоизга бажариш мўлжалланаётгани жамоамиз учун улкан натижадир. Бу рақам ва ютуқлар замирида, албатта, масъулиятни чуқур ҳис этиб, кеча-ю кундуз олиб борилган ишлар маҳсули мужассам. Ушбу марраларни забт этишга қўшган муносиб ҳиссангиз учун ҳар бирингизга ўзимнинг самимий ташаккуримни билдираман. Ишонаманки, Янги йилда ҳам бундай ютуқлар янада кўпаяди.

Комбинат солномасидаги яна бир унутилмас воқеа – корхонамиз ташкил топганлигининг 65 йиллиги, жамоа меҳнатининг юксак эътирофи, кенг миқёсда нишонлангани бўлди. Айниқса, сана муносабати билан Президентимизнинг жамоамизга йўлаган табриги, бир гуруҳ ҳамкасбларимиз давлатимизнинг юксак мукофотлари билан тақдирлангани корхонамиз ҳар бир аъзосига чексиз сурур ва ғурур бағишлади.

Ҳамкасбларимизнинг мамлакатимиз равнақи йўлидаги фидокорона меҳнатлари ҳамиша Президентимиз ва ҳукуматимиз томонидан юксак даражада эътироф

этиб келинмоқда. Жорий йилда Хотин-қизлар куни, Мустақиллик байрами, комбинат ташкил топганлигининг 65 йиллиги муносабати билан ҳамкасбларимиздан 2 нафари “Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган саноат ходими” фахрий унвони, 9 нафари “Дўстлик” ордени, 1 нафари “Меҳнат шухрати” ордени ва 11 нафари “Шухрат” медали билан тақдирлангани бунинг исботидир.

Албатта, ҳар бир иш, қўйилаётган қадамлар яхши ниятдан бошланади. Шу мақсадда, келгуси йилда жуда катта ишларни амалга оширишни мақсад қилганмиз. Олдинда бизни бунданда юксакроқ вазифалар кутиб турибди. Бошлаган ишларимизни, қолаверса, янги режаларимизни изчил давом эттириш, давлатимиз олдида юзимиз ёруғ бўлиши учун ҳамжиҳатликда ишлашимиз зарур. Муҳими, бизнинг навбатдаги мақсад ва режаларимиз аниқ.

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон-2030” стратегияси тўғрисида”ги Фармони ва “Ўзбекистон-2030” стратегиясини 2023 йилда сифатли ва ўз вақтида амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори қабул қилинди. Унга мувофиқ, Навоий кон-металлургия комбинатида яқин йилларда йирик инвестицион лойиҳаларни амалга оширишни мўлжаллаяпмиз.

“Кокпатас” ва “Довгизтов” олтин конларида маъдан қазиб олишнинг 3-босқичи”, Навбахор туманида “Сармиш” кони захирасини очиш ва қайта ишлаш”, “Нуқракон” ва “Космоначи” конларидан кумуш таркибли маъданларни қазиб олиш ва қайта ишлаш мажмуасини қуриш”, “Янги Довон-Тошкон” конида маъданларни қазиб олишни кенгайтириш”, “Мурунгов” конини ўзлаштиришнинг V навбат 2-босқичи” каби инвестицион лойиҳалар шулар сирасига киради. Бу ишларни рўёбга

чиқариш келгусида қимматбаҳо металллар ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш ва минглаб янги иш ўринлари очиш имконини беради.

“Инсонга эътибор ва сифатли таълим йили”да ишчи-ходимларимизни ижтимоий ҳимоя қилиш, уларнинг оиласи ва фарзандлари, меҳнат фахрийларимизни фаровон яшаши учун ҳам жуда катта, эътирофга молик хайрли ишлар амалга оширилди.

Фурсатдан фойдаланиб, яна бир бор сизларни кириб келаётган Янги – 2024 йил билан чин қалбдан сამимий табриклайман.

Сизларга мустаҳкам соғлиқ-саломатлик, оилавий бахту саодат, жонажон Ватанимиз равнақи йўлидаги ишларингизда улкан зафарлар тилайман.

Илоҳим, қутлуғ қадам билан кириб келаётган Янги йил жаннатмакон юртимизга тинчлик-хотиржамлик, тўкин-сочинлик, фаровонлик олиб келсин!

*“Кончилар ҳаёти” газетаси,
2023 йил 28 декабрь.*

МУНДАРИЖА

Фидокорона меҳнат эътирофи	3
Янгича ишлаш ва бошқарувнинг замонавий тизимлари кон-металлургия соҳасининг янги босқичини бошлаб берди	7
Байрамингиз муборак бўлсин, азиз хотин-қизлар!	19
Наврўзи олам муборак бўлсин!	24
“Халқчил IPO” юз минглаб мулкдорлар пайдо бўлишига хизмат қилади.....	27
Байрамингиз муборак бўлсин, азиз ҳамкасблар!.....	36
Мустақиллик – куч-қудрат манбаи, бебаҳо неъматдир.....	40
Ҳар бир кун: имконият, келажак пойдевори	44
Башарият тақдирига даҳлдор чақириқ.....	51
Фидойилик ва жасорат тарихи.....	54
Комбинат янги тараққиёт йўлида.....	65
Навоий кон-металлургия комбинати Бош директори Қ.Санақуловнинг “Фарҳод” маданият саройида Навоий кон-металлургия комбинатининг 65 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишдаги ТАБРИК СЎЗИ	76
Янги тараққиёт йўлида собитқадамлик ила илгарिलाётган комбинат	81
Машаққатли меҳнатнинг амалий натижалари.....	94

Қувондиқ САНАҚУЛОВ

НКМК: ЯНГИ ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА

Босишга 2024 йил 4 январда рухсат этилди.

Бичими 84x108 1\32. Босма табағи 6,25.

Шартли босма табағи 6,5.

Гарнитура “Cambria”. Офсет қоғоз.

Адади 60 нусха. Буюртма №.

Баҳоси келишилган нархда.

“НКМК жамғармаси” ДМ босмахонасида чоп этилди.

Босмахона манзили: 210200. Навоий шаҳри,

Навоий кўчаси, 27-уй.